ຮ່າງນະໂຍບາຍ ກ່ຽວກັບ ໝາກເຍົາ (*Jatropha curcas* L.)

ລາຍລະອຽດ ກ່ຽວກັບ ໝາກເຍົາໂດຍຫຍໍ້ ແລະ ບົດບາດສຳຄັນໃນການເປັນພືດພະລັງງານ ຢູ່ໃນ ສປປ.ລາວ

LIRE (ສູນຄົ້ນຄວ້າ-ທົດລອງດ້ານພະລັງງານທົດແທນ) ແລະ LEAP (ໂຄງການສົ່ງເສີມກະສິກຳ)

15 ມິຖຸນາ 2009

ໂດຍ: Rietzler J., Vilavong S., Gaillard L., Jordan M., Bormann M., Miclaus N.

I. *ພາກສະເໜີ*

ຈຸດປະສົງຂອງການຮ່າງນະໂຍບາຍ ສະບັບດັ່ງກ່າວນີ້ ກໍ່ເພື່ອສະຫຼຸບລວມໂດຍຫຍໍ້ ກ່ຽວກັບຂະບວນການພັດທະນາທາງດ້ານການປູກໝາກເຍົາໃນປະຈຸບັນ ໂດຍສະເພາະສະພາບການທາງດ້ານການປູກໝາກເຍົາຢູ່ໃນ ສປປ.ລາວ. ໃນຮ່າງນະໂຍບາຍດັ່ງກ່າວນີ້, ພວກເຮົາຈະໄດ້ນຳສະເໜີບາງບັນຫາເຊັ່ນ: ຂໍ້ມູນພື້ນຖານ ແລະ ປະຫວັດຄວາມເປັນມາຂອງປະເທດ, ຂໍ້ມູນກ່ຽວກັບໝາກເຍົາ (*Jatropha curcas* L.), ຄຳກ່າວຂານດ້ານອຸດສະຫະກຳການຜະລິດນ້ຳມັນກະຊວນຊີວະພາບ (Bio-diesel) ຈາກນ້ຳມັນໝາກເຍົາໃນປະຈຸບັນ ແລະ ສື່ຕ່າງໆ ທີ່ມີສ່ວນກ່ຽວພັນກັບໝາກເຍົາ ແລະ ຄວາມອາດສາມາດຂອງໝາກເຍົາ. ຄຳກ່າວຂານດັ່ງກ່າວຈະໄດ້ຖືກນຳມາປະເມີນ ແລະ ພິຈາລະນາໂດຍລະອຽດບົນພື້ນຖານປະສົບປະການ 3 ປີ ໃນ ສປປ.ລາວ ຂອງ LIRE ແລະ ຊ່ຽວຊານທີ່ເຮັດວຽກຕິດພັນກັບບັນຫາດັ່ງກ່າວ. ໃນການສຶກສາຄັ້ງນີ້, LIRE ໄດ້ທຳການລົງສຳຫຼວດພາກສະໜາມ ແລະ ເກັບກຳຂໍ້ມູນກ່ຽວກັບສະພາບການໃນປະຈຸບັນຂອງຜູ້ປະກອບການຂະໜາດນ້ອຍ. ຍ້ອນເຫດຜົນທີ່ວ່າ ໝາກເຍົາໄດ້ຖືກພິຈາລະນາໃຫ້ເປັນພືດອະເນກປະສົງ (ສາມາດນຳໃຊ້ເຂົ້າໃນຫຼາຍໆຈຸດປະສົງ), ທີມງານຂອງພວກເຮົາຈຶ່ງໄດ້ພິຈາລະນາ ແລະ ຕັດສິນໃຈທີ່ຈະນຳສະເໜີພຽງແຕ່ 3 ປະເດັນຕົ້ນຕໍຄື:

- ໝາກເຍົາ ໃນການເປັນພືດເສດຖະກິດ
- ໝາກເຍົາ ໃນການເປັນພືດພະລັງງານເພື່ອນຳໃຊ້ເຂົ້າໃນການຜະລິດນ້ຳມັນກາຊວນຊີວະພາບ
- ໝາກເຍົາ ສຳລັບການຜະລິດໄຟຟ້າໃນຊົນນະບົດ.

ຕໍ່ກັບປະເດັນຕ່າງໆທີ່ກ່າວມາຂ້າງເທິງນັ້ນ, ພວກເຮົາຈະທົບທວນຄືນທັງຈຸດດີ ແລະ ຈຸດອ່ອນ. ພ້ອມດຽວກັນນີ້, ພວກເຮົາຍັງຈະນຳສະເໜີກ່ຽວກັບລະດັບຂອງການຍອມຮັບ ແລະ ການພັດທະນາດ້ານການຕະຫຼາດ. ຍິ່ງໄປກວ່ານັ້ນ, ເນື່ອງຈາກວ່າຫຼາຍໆໂຄງການໄດ້ພິຈາລະນາວ່າ ໝາກເຍົາເປັນພືດທີ່ເໝາະສົມທີ່ຈະສົ່ງເສີມໃຫ້ເປັນພືດເສດຖະກິດ, ພວກເຮົາຈຶ່ງຈະນຳສະເໜີບາງບັນຫາທີ່ເດັ່ນໆ ແລະ ທ້າທາຍຊາວກະສິກອນຂອງລາວໃນປະຈຸບັນ. ຫຼັງຈາກນັ້ນ, ພວກເຮົາຈະໄດ້ກຳນົດບາງຊ່ອງທາງ ແລະ ໂອກາດເພື່ອການຍອມຮັບ ແລະ ການພັດທະນາການປູກໝາກເຍົາຢູ່ໃນ ສປປ.ລາວ ໄວ້ໃນຮ່າງນະໂຍບາຍສະບັບດັ່ງກ່າວນີ້.

II. *ປະຫັວດຄວາມເປັນມາຂອງ ສປປ ລາວ ໂດຍຫຍໍ້*

ສາທາລະນະລັດ ປະຊາທິປະໄຕ ປະຊາຊົນລາວ (ສປປ.ລາວ) ແມ່ນປະເທດທີ່ບໍ່ມີຊາຍແດນດິນກັບທະເລ ເຊິ່ງຕັ້ງຢູ່ໃຈກາງຂອງແຫຼມອິນດູຈີນ. ລາຍຮັບຕົ້ນຕໍຂອງປະເທດແມ່ນໄດ້ມາຈາກຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ, ໂດຍສະເພາະແມ່ນພະລັງງານໄຟຟ້ານ້ຳຕົກ. ໃນປະຈຸບັນ ສປປ.ລາວ ໄດ້ຮັບການພັດທະນາ ແລະ ຂະຫຍາຍຕົວໄປໃນທາງທີ່ດີຂຶ້ນເຮັດໃຫ້ເກີດມີການປ່ຽນແປງໃໝ່ໄປໃນຫຼາຍໆດ້ານໃນທົ່ວປະເທດ. ອັດຕາການຈະເລີນເຕີບໂຕຂອງເສດຖະກິດ (ຜະລິດຕະພັນລວມຍອດພາຍໃນ) ແມ່ນຢູ່ໃນລະດັບ 7.5% ໃນປີ 2009[1].

ໃນວາລະຂອງກອງປະຊຸມໃຫຍ່ແຫ່ງຊາດ ໄດ້ມີການກຳນົດຍຸດທະສາດວ່າດ້ວຍການລົບລ້າງຄວາມທຸກຍາກ ແລະ ອັດຕາການຈະເລີນເຕີບໂຕຂອງເສດຖະກິດແຫ່ງຊາດ. ຈຸດປະສົງ ເພື່ອແນ່ໃສ່ການປົດປ່ອຍປະເທດອອກຈາກບັນຊີລາຍຊື່ຂອງບັນດາປະເທດທີ່ຖືກຈັດອັນດັບວ່າເປັນປະເທດດ້ອຍພັດທະນາ ໂດຍອີງການສະຫະປະຊາຊາດ (UN) ໃນປີ 2020[2]. ເພື່ອຕອບສະໜອງຕໍ່ກັບນະໂຍບາຍດັ່ງກ່າວໃຫ້ທັນຕາມກຳນົດເວລາທີ່ກຳນົດໄວ້ນັ້ນ, ລັດຖະບານໄດ້ເຮັດຫາທຸກວິທີທາງເພື່ອເຮັດໃຫ້ 90% ຂອງພົນລະເມືອງໄດ້ມີໄຟຟ້າໃຊ້ ແລະ 100% ຂອງພົນລະເມືອງໄດ້ນຳໃຊ້ນ້ຳສະອາດ. ເທັກໂນໂລຢີທາງດ້ານພະລັງງານທົດແທນໄດ້ດຶງດູດຄວາມສົນໃຈຂອງລັດລະບານລາວເປັນຢ່າງຍິ່ງ ນັບຕັ້ງແຕ່ພະລັງງານທົດແທນໄດ້ກາຍມາເປັນຜະລິດຕະພັນທີ່ສາມາດສົ່ງອອກໄດ້ [3] ແລະ ທັງສາມາດນຳໃຊ້ຢູ່ພາຍໃນປະເທດ ເພື່ອຫຼຸດຜ່ອນການນຳເຂົ້າພະລັງງານຈາກຕ່າງປະເທດ.

ຮູບພາບ: ຮ້ານຈຳໜ່າຍນ້ຳມັນແອັດຊັງ, ກາຊວນ ແລະ ນ້ຳມັນກາດ ຢູ່ໃນເຂດຊົນນະບົດ

ບັນຫາໜຶ່ງທີ່ລັດຖະບານລາວເອົາໃຈໃສ່ ແລະ ກຳລັງຫາວິທີແກ້ໄຂກໍ່ຄື: ການນຳເຂົ້ານ້ຳມັນຈາກຕ່າງປະເທດ 100%. ໃນ ເດືອນພະຈິກ ປີ 2008 ທ່າມກາງວິກິດການນ້ຳມັນທີ່ມີລາຄາແພງ, ລັດຖະບານລາວໄດ້ສຸມທຸກກຳລັງແຮງເພື່ອຊອກຫາວິທີທາງໃນການແກ້ໄຂບັນຫາດັ່ງກ່າວ ໂດຍສົ່ງເສີມໃຫ້ມີການຜະລິດນ້ຳມັນ ກາຊວນຊີວະພາບເພື່ອນຳໃຊ້ພາຍໃນປະເທດ[4].

ໃນປະຈຸບັນ, ເສດຖະກິດຂອງປະເທດລາວໂດຍສ່ວນໃຫຍ່ແລ້ວແມ່ນອີງໃສ່ການລົງທຶນຂອງຕ່າງປະເທດໃນຂະແໜງການຕ່າງໆ ເຊັ່ນ: ພະລັງງານໄຟຟ້ານ້ຳຕົກ, ການຄົ້ນຄົ້ນບໍ່ແຮ່, ແລະ ການກໍ່ສ້າງ. ການຜະລິດກະສິກຳກໍ່ຖືໄດ້ວ່າເປັນຂະແໜງການໜຶ່ງທີ່ນັກລົງທຶນໄດ້ໃຫ້ຄວາມສົນໃຈ ແລະ ກ້າວເຂົ້າມາລົງທຶນໃສ່ກັບຂະແໜງການດັ່ງກ່າວ. ການຜະລິດກະສິກຳແບບກຸ້ມຕົນເອງຍັງມີລັກສະນະເດັ່ນ ໂດຍສະເພາະແມ່ນການຜະລິດເຂົ້າກວມເອົາ 30% ຂອງຜະລິດຕະພັນລວມຍອດພາຍໃນ ແລະ ກວມເອົາ 80% ຂອງການປະກອບອາຊີບຂອງປະຊາຊົນທັງໝົດຢູ່ໃນ ສປປ.ລາວ[5]. ເນື່ອງຈາກການປະສົບກັບວິກິດການທາງດ້ານອາຫານໂລກ, ນັກລົງທຶນທັງຫຼາຍ ໄດ້ເລັ່ງເຫັນຄວາມອາດສາມາດອັນຍິ່ງໃຫຍ່ໃນດ້ານການດຳເນີນທຸລະກິດ ດ້ານການຜະລິດກະສິກຳຢູ່ໃນ ສປປ. ລາວ ເຊິ່ງໃນນັ້ນພວກເຂົາໄດ້ສູມໃສ່ພືດອາຫານ, ພືດທັນຍາຫານ ແລະ ພືດອຸດສະຫະກຳເປັນຕົ້ນຕໍ ເຊັ່ນ: ສາລີ, ມັນຕົ້ນ, ໄມ້ສັກ, ຢາງພາລາ ແລະ ອື່ນໆ.

ພືດພະລັງງານ ທີ່ສາມາດນຳໃຊ້ເຂົ້າໃນອຸດສະຫະກຳການຜະລິດນ້ຳມັນກາຊວນຊີວະພາບ ກໍ່ໄດ້ກາຍມາເປັນພືດໜຶ່ງທີ່ນັກລົງທຶນໄດ້ໃຫ້ຄວາມສົນໃຈ ແລະ ຕ້ອງການທີ່ຈະເຂົ້າມາລົງທຶນຢູ່ໃນ ສປປ.ລາວ. ໃນປະຈຸບັນ, ມີນັກລົງທຶນຈາກຫຼາຍໆປະເທດໄດ້ເຂົ້າມາລົງທຶນໃສ່ໃນການປູກໝາກເຍົາ ເຊັ່ນ: ຈີນ, ໄທ, ຫວຽດນາມ, ເກົາຫຼີ, ອິດຕາລີ, ຝຣັ່ງ, ແລະ ຍີ່ປຸ່ນ. ໃນຂະນະທີ່ພວກເຮົາລົງສຳຫຼວດຂໍ້ມູນຕົວຈິງ ເພື່ອປະກອບເຂົ້າໃນເອກະສານສະບັບນີ້, ພວກເຮົາກໍ່

---

[1] www.vientianetime.org.la

[2] www.undplao.org

[3] www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/geos/la.html

[4] ກະຊວງອຸດສະຫະກຳ ແລະ ບໍ່ແຮ່

[5] www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/geos/la.html

ໄດ້ພົບວ່າບັນດານັກລົງທຶນຕ່າງໆທີ່ກ່າວມາຂ້າງເທິງນັ້ນຍັງຄົງພົບກັບບັນຫາທີ່ຫຍຸ້ງຍາກ ແລະ ມີສິ່ງທ້າທາຍຫຼາຍຢ່າງຕໍ່ກັບວຽກງານການຜະລິດຂອງເຂົາເຈົ້າເຊັ່ນ: (i) ຮູບແບບຂອງການລົງທຶນທີ່ບໍ່ເໝາະສົມ, (ii) ຂາດຄວາມເຂົ້າໃຈຕໍ່ກັບສະ ພາບຂອງແຕ່ລະທ້ອງຖິ່ນໃນລາວ, (iii) ຂາດການສຶກສາ ແລະ ປະສົບປະການໃນດ້ານການປູກໝາກເຢົາ, ແລະ (iv) ການຄາດຄະເນເຖິງຜົນໄດ້ຮັບເກີນຄວາມເປັນຈິງ. ຍຸດທະສາດໃນການວາງແຜນການປູກ ແລະ ການດຳເນີນທຸລະກິດ (ຮູບແບບການປູກ ແລະ ການເຮັດສັນຍາຜູກພັນຮ່ວມກັບປະຊາຊົນ) ຍັງພົບກັບຂໍ້ຫຍຸ້ງຍາກຫຼາຍປະການສົ່ງຜົນໃຫ້ຜົນຜະລິດແກ່ນໝາກເຢົາບໍ່ໄດ້ຕາມຄວາມຕ້ອງການ.

III. *ປະຫວັດຄວາມເປັນມາຂອງໝາກເຢົາໂດຍຫຍໍ້*

ໝາກເຢົາຖືກຈັດເປັນໄມ້ພຸ່ມເຕັ້ຍມີຄວາມສູງຕັ້ງແຕ່ 5 ຫາ 7 ແມັດ, ເນື້ອໄມ້ອ່ອນ ແລະ ມີອາຍຸຍືນເຖິງ 40 ປີ[6], ມີຖິ່ນກຳເນີດໃນປະເທດໃນແຖບທະວີບອາເມລິກາກາງ ແລະ ອາເມລິກາໄຕ້ເຊັ່ນ: ປະເທດແມັກຊິກໂກ ແລະ ປາລາກວຍ. ໝາກເຢົາສາມາດເກີດຂຶ້ນໄດ້ໃນດິນທີ່ມີສະພາບຄວາມແຫ້ງແລ້ງ ແລະ ເປັນກົດ. ພໍ່ຄ້າຊາວໂປຕູເກດໄດ້ນຳເອົາໝາກເຢົາເຂົ້າມາໃນສ່ວນຕ່າງໆຂອງໂລກໃນສັດຕະວັດທີ XVI [7] . ໝາກເຢົາສາມາດນຳມາຂະຫຍາຍພັນໄດ້ແບບມີເພດ (ດ້ວຍແກ່ນ) ແລະ ບໍ່ມີເພດ (ດ້ວຍງ່າ ຫຼື ເນື້ອເຍື່ອ). ຕົ້ນໝາກເຢົາຈະເລີນເຕີບໂຕໂດຍອາໃສຮາກແກ້ວ ແລະ ຮາກທີ່ແຕກອອກທາງດ້ານຂ້າງຈຳນວນ 4 ຮາກ. ຮາກແກ້ວຈະເປັນໂຕຊ່ວຍດູດເອົານ້ຳ ແລະ ສານອາຫານທີ່ມີຢູ່ໃນຊັ້ນໄຕ້ດິນທີ່ເລິກລົງໄປ ແລະ ຍັງຊ່ວຍຍຶດເກາະລຳຕົ້ນໄວ້ກັບດິນ. ຮາກທີ່ແຕກອອກມາຈາກດ້ານຂ້າງຈະເຮັດໜ້າທີ່ຊ່ວຍປ້ອງກັນການເຊາະເຈື່ອນຂອງໜ້າດິນ.

ຕົ້ນໝາກເຢົາຈັດເປັນພືດທີ່ມີທັງ 2 ເພດ ຢູ່ໃນຕົ້ນດຽວກັນ (ດອກຜູ້ ແລະ ດອກແມ່ ຢູ່ໃນຊໍ່ດຽວກັນ). ຕົ້ນໝາກເຢົາຈະສາມາດໃຫ້ຜົນຜະລິດໄດ້ ປະມານ 1-3 ຄັ້ງ ຕໍ່ ປີ ຂຶ້ນຢູ່ກັບປະລິມານນ້ຳຝົນ ແລະ ອຸນຫະພູມ. ພາຍຫຼັງທີ່ໄດ້ຮັບການປະສົມເກສອນແລ້ວ, ຕົ້ນໝາກເຢົາຈະໃຫ້ໝາກເຊິ່ງຈະລວມຕົວກັນຢູ່ເປັນພວງ. ແກ່ນຂອງໝາກເຢົາປະກອບມີສານພິດຊື່ວ່າ: ‘phorbol esters ແລະ curcin’ ເຊິ່ງສານພິດຊະນິດນີ້ເປັນອັນຕະລາຍເມື່ອ ຄົນ ຫຼື ສັດ ກິນເຂົ້າໄປໂດຍທີ່ບໍ່ຜ່ານຂະບວນການປຸງແຕ່ງ. ຈົນມາຮອດປະຈຸບັນນີ້, ຍັງບໍ່ທັນມີການພັດທະນາເຄື່ອງຈັກສຳລັບການເກັບກູ້ຜົນຜະລິດໝາກເຢົາ. ການເກັບຜົນຜະລິດຂອງໝາກເຢົາຍັງຄົງໃຊ້ແຮງງານຄົນ ເຊິ່ງມັນເຮັດໃຫ້ເສຍເວລາ ແລະ ແຮງງານ ເນື່ອງຈາກຕົ້ນໝາກເຢົາຈະໃຫ້ຜົນຜະລິດບໍ່ພ້ອມກັນ. ແກ່ນໝາກເຢົາປະກອບມີນ້ຳມັນປະມານ 30-40% ເຊິ່ງສາມາດໃຊ້ແທນນ້ຳມັນກາຊວນໄດ້ໂດຍກົງກັບຈັກກາຊວນຮອບຊ້າ ຫຼື ໃຊ້ເປັນວັດຖຸດິບຫຼັກສຳລັບການຜະລິດເປັນນ້ຳມັນກາຊວນຊີວະພາບ (ໄບໂອດີໂຊ). ຜົນຜະລິດແກ່ນຕໍ່ຕົ້ນ ຈະໄດ້ຫຼາຍໜ້ອຍພຽງໃດນັ້ນ ແມ່ນຂຶ້ນຢູ່ກັບສະພາບແວດລ້ອມ, ສາຍພັນ ແລະ ການຈັດການທີ່ເໝາະສົມ.

ຄວາມສົນໃຈຕໍ່ກັບການຜະລິດນ້ຳມັນກາຊວນຊີວະພາບຈາກນ້ຳມັນໝາກເຢົາ ໄດ້ເລີ້ມຕົ້ນຂຶ້ນໃນລາວປີ 2005 ພາຍຫຼັງທີ່ໄດ້ມີການລິເລີ່ມປຶກສາຫາລືເພື່ອສົ່ງເສີມການຜະລິດນ້ຳມັນກາຊວນຊີວະພາບຈາກນ້ຳມັນໝາກເຢົາ ໃນກຸ່ມນັກທຸລະກິດທີ່ມີຊື່ສຽງໂດ່ງດັງ. ຍົກຕົວຢ່າງ ເຊັ່ນ: Diamler Benz ຫຼື D1.

ໝາກເຢົາ ໄດ້ກາຍມາເປັນພືດທີ່ທຸກຄົນໃຫ້ຄວາມສົນໃຈເປັນພິເສດ ຫຼື ເວົ້າໄດ້ວ່າ ‘ເປັນໄມ້ພຸ່ມມະຫັດສະຈັນ’ ກໍ່ວ່າໄດ້. ເຫດຜົນກໍ່ເພາະວ່າ ໝາກເຢົາສາມາດຈະເລີນເຕີບໂຕຂຶ້ນໄດ້ໃນພື້ນທີ່ດິນທີ່ມີຄວາມອຸດົມສົມບູນຕ່ຳ ແລະ ເປັນຊ່ອງທາງໃໝ່ສຳລັບຊາວກະສິກອນຂະໜາດນ້ອຍ ທີ່ຈະມີໂອກາດໃນການສ້າງລາຍຮັບ ແລະ ຈະໄດ້ມີໂອກາດກ້າວຂຶ້ນມາເປັນ ‘ຊາວກະສິກອນທີ່ສາມາດຜະລິດພະລັງງານ’. ໃນທາງກົງກັນຂ້າມກັບການເປັນອັນຕະລາຍຕໍ່ກັບຄົນ ແລະ ສັດ, ສານພິດທີ່ມີຢູ່ໃນສ່ວນຕ່າງໆຂອງຕົ້ນໝາກເຢົາເຮັດໃຫ້ພວກມັນຖືກພິຈາລະນາວ່າເປັນພືດພະລັງງານທີ່ຫາຍາກ ແລະ ມີລາຄາຄືກັບພືດທີ່ໃຫ້ນ້ຳມັນຊະນິດອື່ນໆ. ຄວາມວິຕົກກັງວົນໃນດ້ານການນຳໃຊ້ນ້ຳມັນພືດ (ເຊັ່ນ: ນ້ຳມັນປາມ, ນ້ຳມັນຖົ່ວເຫຼືອງ) ເປັນວັດຖຸດິບສຳລັບການຜະລິດນ້ຳມັນກະຊວານຊີວະພາບໄດ້ ເພີ້ມສູງຂຶ້ນ ເນື່ອງຈາກລາຄານ້ຳມັນດິບທີ່ໄດ້ຈາກພືດດັ່ງກ່າວໄດ້ເພີ້ມສູງຂຶ້ນຕາມລາຄາຂອງອາຫານໃນທ້ອງຕະຫຼາດ. ດ້ວຍເຫດຜົນດັ່ງກ່າວນີ້, ນັກລົງທຶນຈຶ່ງມີຄວາມຫວັງວ່າໝາກເຢົາຈະກາຍເປັນພືດພະລັງງານອັນໃໝ່ ສຳລັບການຜະລິດນ້ຳມັນກະຊວນຊີວະພາບທີ່ສັງຄົມຍອມຮັບໄດ້. ຖ້າຫາກວ່າຕົ້ນໝາກເຢົາສາມາດນຳມາປູກໄດ້ໃນດິນທີ່ມີສະພາບເຊື່ອມໂຊມ, ພວກມັນກໍ່ຈະກາຍມາເປັນພືດທີ່ສາມາດປູກເພື່ອການອະນຸລັກຮັກສາສິ່ງແວດລ້ອມ.

IV. *ຄຳກ່າວຂານກ່ຽວກັບໝາກເຢົາ*

ໃນປະຈຸບັນ, ຜູ້ປະກອບການອຸດສະຫະກຳຈຳນວນຫລາຍໄດ້ມີການກ່າວຂານກັນຢ່າງຫຼາກຫຼາຍກ່ຽວກັບໝາກເຢົາ ພ້ອມທັງພິຈາລະນາໃຫ້ມີການນຳໃຊ້ໝາກເຢົາຄືກັບພືດເສດຖະກິດອື່ນໆ. ໃນຂະນະດຽວກັນ, ຄຳກ່າວຂານ ແລະ ການຊົມໃຊ້ດັ່ງກ່າວນັ້ນບໍ່ໄດ້ເປັນໄປຕາມຄວາມເປັນຈິງ ໂດຍສະເພາະຢູ່ໃນເງື່ອນໄຂຂອງ ສປປ.ລາວ. ໃນເອກະສານສະບັບນີ້, ພວກເຮົາໄດ້ສະຫຼຸບລວມ ແລະ ນຳສະເໜີໂດຍຫຍໍ້ ກ່ຽວກັບ ສະພາບການປະຈຸບັນກ່ຽວກັບຄຳກ່າວຂານຕ່າງໆນາໆ ຕໍ່ກັບອຸດສະຫະກຳການຜະລິດນ້ຳມັນກາຊວນຊີວະພາບຈາກນ້ຳມັນໝາກເຢົາ ແລະ, ບາງຄວາມຮູ້ ແລະ ປະສົບການທີ່ເດັ່ນໆທີ່ LIRE ໄດ້ຮັບໃນໄລຍະຜ່ານມາ ຕະຫຼອດຮອດຄວາມວິຕົກກັງວົນຕໍ່ກັບຄຳກ່າວຂານຕ່າງໆທີ່ມີຕໍ່ໝາກເຢົາ.

ຄຳກ່າວຂານທີ່ວ່າ: ໝາກເຢົາແມ່ນພືດທີ່ສາມາດປູກເປັນເສດ ຖະກິດ ແລະ ສ້າງລາຍຮັບໄດ້ຢ່າງຈະແຈ້ງ

ໝາກເຢົາບໍ່ແມ່ນພືດທີ່ໄດ້ຮັບການປັບປຸງພັນ ແລະ ຄວາມອາດສາມາດທາງດ້ານພັນທຸກຳທີ່ຈະໄດ້ຮັບການປັບປຸງ ເພື່ອໃຫ້ສາມາດນຳໄປປູກໄດ້ໃນຫຼາຍໆທ້ອງຖິ່ນຍັງບໍ່ທັນໄດ້ຮັບການຄົ້ນຄວ້າ ແລະ ຢືນຢັນ. ສຳລັບຄວາມພະຍາຍາມໃນການປັບປຸງພັນພືດເສດຖະກິດຊະນິດອື່ນໆທີ່ສຳຄັນ ເຊັ່ນ: ເຂົ້າ, ສາລີ, ມັນຕົ້ນ... ແມ່ນມີສູງ. ຈຸດປະສົງກໍ່ເພື່ອແນ່ໃສ່ການປັບປຸງໃຫ້ໄດ້ສາຍພັນໃໝ່ທີ່ມີຄຸນນະພາບດີຂຶ້ນ ແລະ ເຮັດໃຫ້ພວກມັນມີຄວາມເໝາະສົມທີ່ຈະນຳໄປປູກໄດ້ໃນຫຼາຍໆພື້ນທີ່. ໃນປະຈຸບັນ, ບໍລິສັດທີ່ດຳເນີນທຸລະກິດໃນດ້ານການປັບປຸງພັນພືດຫຼາຍແຫ່ງ ໄດ້ກຳລັງພະຍາຍາມທີ່ຈະປັບປຸງ ແລະ ພັດທະນາສາຍພັນໝາກເຢົາໃຫ້ມີຈຸດເດັ່ນຂຶ້ນມາໃນຫຼາຍໆດ້ານ ເຊັ່ນ: ທົນທານຕໍ່ສັດຕູພືດ ແລະ ຈະເລີນເຕີບໂຕດີ. ເຖິງແນວໃດກໍ່ຕາມ, ຄວາມພະຍາຍາມດັ່ງກ່າວແມ່ນຕ້ອງໃຊ້ເວລາຍາວນານພໍສົມຄວນ ແລະ ການທີ່ຈະນຳເອົາແກ່ນພັນທີ່ໄດ້ຮັບຈາກການປັບປຸງໃນລຸ້ນທຳອິດໄປປູກ ເພື່ອໃຫ້ໄດ້ລຸ້ນຕໍ່ໆໄປ ກໍ່ຖືໄດ້ວ່າຍັງຕ້ອງໃຊ້ເວລາອີກຫຼາຍປີ. ບໍລິສັດທີ່ດຳເນີນທຸລະກິດດ້ານການປັບປຸງພັນທີ່ມີບົດບາດສຳຄັນໃນປະຈຸບັນນີ້ໄດ້ແກ່: ວິທະຍາສາດພັນພືດ D1 ແລະ ມະຫາວິທະຍາໄລວາເກັນນິງຂອງປະເທດເນເທີແລນ.

ໃນກໍລະນີຂອງປະເທດລາວ, ຄວາມຮູ້ກ່ຽວກັບການຂະຫຍາຍພັນໝາກເຢົາຍັງຖືໄດ້ວ່າມີຂໍ້ຈຳກັດ. LIRE ກໍ່ເປັນອີກໜ່ວຍງານໜຶ່ງ ທີ່ກຳລັງດຳເນີນການສຶກສາຄົ້ນຄວ້າກ່ຽວກັບການປັບປຸງພັນໝາກເຢົາໂດຍການສ້າງສວນທົດລອງຂະໜາດນ້ອຍເພື່ອໃຊ້ເປັນບ່ອນຂະຫຍາຍພັນໝາກເຢົາທີ່ນຳມາຈາກທົ່ວທຸກແຂວງຂອງປະເທດລາວ. ແຕ່ເຖິງຢ່າງໃດກໍ່ຕາມ, ໂຄງການດັ່ງກ່າວກໍ່ຍັງຄົງດຳເນີນໄປໃນຮູບແບບ ເພື່ອການສຶກສາຫາຄວາມຮູ້ຫຼາຍກ່ວາການທີ່ຈະສາມາດຜະລິດແນວພັນໃໝ່ອອກມາໄດ້. ວຽກງານດັ່ງກ່າວນອກຈາກຈະໃຊ້ເວລາແລ້ວຍັງຕ້ອງໃຊ້ງົບປະມານຢ່າງຫຼວງຫຼາຍອີກດ້ວຍ.

ຄຳກ່າວຂານທີ່ວ່າ: ໝາກເຢົາສາມາດນຳມາປູກໃນດິນທີ່ມີສະພາບເຊື່ອມໂຊມ

ໝາກເຢົາສາມາດຈະເລີນເຕີບໂຕໄດ້ດີ ໃນດິນທີ່ມີສະພາບຄວາມອຸດົມສົມບູນຕ່ຳ, ແຕ່ມັນກໍ່ຍັງຄົງຕ້ອງການສານອາຫານໃນດິນທີ່ເໝາະສົມເພື່ອການຈະເລີນເຕີບໂຕ ແລະ ການໃຫ້ຜົນຜະລິດທີ່ສູງກວ່າເຊັ່ນດຽວກັນກັບພືດຊະນິດອື່ນໆ.

ໃນກໍລະນີຂອງປະເທດລາວ, ຕົ້ນໝາກເຢົາຖືໄດ້ວ່າເປັນພືດທີ່ມີມາຕັ້ງແຕ່ດົນນານແລ້ວເຊິ່ງປະຊາຊົນນິຍົມນຳມາປູກເພື່ອເຮັດເປັນຮົ້ວຂຽວ (ຮົ້ວທີ່ມີຊີວິດ) ແລະ ບາງຄັ້ງກໍ່ປູກເປັນພືດເສດຖະກິດ. ຖ້າຈະເວົ້າເຖິງພືດເສດຖະກິດແລ້ວ, ຜົນຜະລິດທີ່ສູງຈະເປັນສິ່ງຕັດສິນວ່າຜູ້ປະກອບການ ຫຼື ຊາວກະສິກອນຈະສາມາດໄດ້ຮັບກຳໄລ ຫຼື ບໍ່. ດັ່ງນັ້ນ, ຊາວກະສິກອນຈຶ່ງຕ້ອງມີການເລືອກ

---

[6] Dr. Joachim Heller, Physic Nut, 1996, www.bioversityinternational.org/publications/pdf/161.pdf
[7] Claim and Facts on Jatropha, University of Wageningen www.library.wwr.nl/way/bestanden/clc/1858843.pdf

ສະຖານທີ່ທີ່ເໝາະສົມສໍາລັບການປູກໝາກເຍົາ. LIRE ໄດ້ເຮັດການສຶກສາຄົ້ນຄວ້າທົດລອງກ່ຽວກັບອິດທິພົນທີ່ມີຕໍ່ຜົນຜະລິດຂອງໝາກເຍົາທີ່ປູກໃນພື້ນທີ່ດິນທີ່ບໍ່ດີ ແລະ ໃຫ້ປຸ໋ຍທີ່ແຕກຕ່າງກັນ. ຜົນການທົດລອງໃນເບື້ອງຕົ້ນ ແລະ ຍັງບໍ່ເປັນທາງການໄດ້ຢັ້ງຢືນອອກມາວ່າ: ຕົ້ນໝາກເຍົາມີປະຕິກິລິຍາໃນທາງບວກຕໍ່ການໃສ່ປຸ໋ຍ (ສະແດງຄວາມແຕກຕ່າງທາງດ້ານການຈະເລີນເຕີບໂຕ ແລະ ການໃຫ້ຜົນຜະລິດເມື່ອປຽບທຽບກັບຕົ້ນທີ່ບໍ່ໃສ່ປຸ໋ຍ). ດັ່ງນັ້ນ, ຖ້າຫາກວ່າໝາກເຍົາທີ່ຖືກນໍາໄປປູກໃນພື້ນທີ່ດິນທີ່ມີຄວາມອຸດົມສົມບູນຕໍ່າ, ຜູ້ປູກຄວນມີການໃສ່ປຸ໋ຍເພື່ອໃຫ້ໄດ້ຮັບຜົນຜະລິດທີ່ສູງຂຶ້ນ.

ຮູບພາບ: ຕົ້ນໝາກເຍົາທີ່ຈະເລີນເຕີບໂຕໃນດິນທີ່ມີຄວາມອຸດົມສົມບູນຕໍ່າ

ຄໍາກ່າວຂານທີ່ວ່າ: ຕົ້ນໝາກເຍົາສາມາດໄດ້ໃນດິນທຸກປະເພດ/ທຸກສະພາບແວດລ້ອມ

ໝາກເຍົາສາມາດຈະເລີນເຕີບໂຕໄດ້ໃນຫຼາຍສະພາບພື້ນທີ່, ແຕ່ເຖິງຢ່າງໃດກໍ່ຕາມ, ຄວນມີການພິຈາລະນາເບິ່ງສະພາບແວດລ້ອມກ່ອນທີ່ຈະລົງມືປູກ ບໍ່ດັ່ງນັ້ນໝາກເຍົາຈະຈະເລີນເຕີບໂຕຊ້າ, ໃຫ້ຜົນຜະລິດແກ່ນໜ້ອຍ ແລະ ຖືກສັດຕູທໍາລາຍໄດ້ງ່າຍ. ຕົ້ນໝາກເຍົາບໍ່ສາມາດທົນທານຕໍ່ສະພາບນໍ້າກ້ານ,ແຕ່ພັດອາກາດທີ່ຮ້ອນຊຸ່ມ. ຍິ່ງໄປກວ່ານັ້ນ, ດິນທີ່ມີລັກສະນະດິນໜຽວ ຫຼື ດິນຕົມຈະບໍ່ເໝາະສົມກັບການປູກໝາກເຍົາເນື່ອງຈາກຮາກຂອງມັນບໍ່ສາມາດທີ່ຈະຂະຫຍາຍຕົວໄດ້ດີ. ພື້ນທີ່ທີ່ມີຄວາມຊຸ່ງຕໍ່ນໍ້າຖ້ວມຂັງກໍ່ບໍ່ເໝາະສົມກັບການປູກໝາກເຍົາເຊັ່ນດຽວກັນ. ຕົ້ນໝາກເຍົາຈະສາມາດຈະເລີນເຕີບໂຕໄດ້ດີໃນດິນຊາຍ ແລະ ດິນທີ່ມີອາກາດຖ່າຍເທດີ. ໂດຍທົ່ວໄປແລ້ວ, ຄວນຄັດເລືອກສະຖານທີ່ທີ່ມີລັກສະນະຄ້າຍຄືກັບສະຖານທີ່ທີ່ເປັນຖິ່ນກໍາເນີດ ຫຼື ສະຖານທີ່ທີ່ຕົ້ນໝາກເຍົາຈະເລີນເຕີບໂຕໄດ້ດີ.

ປະເດັນສໍາຄັນອັນອື່ນໆທີ່ກ່ຽວພັນກັບດິນ/ສະພາບແວດລ້ອມ ກໍ່ຄືເຕັກນິກ ແລະ ວິທີການໃນການປູກ. ດັ່ງທີ່ໄດ້ກ່າວມາຂ້າງເທິງນັ້ນ, ຕົ້ນໝາກເຍົາສາມາດຂະຫຍາຍພັນໄດ້ດ້ວຍແກ່ນ ແລະ ທ່ອນພັນ. ການຂະຫຍາຍພັນດ້ວຍທ່ອນພັນຈະເຮັດໃຫ້ຕົ້ນໝາກເຍົາທີ່ເກີດຂຶ້ນໃໝ່ບໍ່ມີຮາກແກ້ວ ແລະ ບໍ່ສາມາດດູດນໍ້າຈາກພື້ນດິນທີ່ເລິກໄດ້ດີ. ໂດຍສະເພາະໃນສະພາບອາກາດທີ່ແຫ້ງແລ້ງ, ຕົ້ນໝາກເຍົາທີ່ຂະຫຍາຍພັນດ້ວຍງ່າອາດຈະບໍ່ທົນຕໍ່ສະພາບຄວາມແຫ້ງແລ້ງໄດ້. ໃນທາງກົງກັນຂ້າມ, ຜົນການສຶກສາໃນເບື້ອງຕົ້ນກ່ຽວກັບດິນທີ່ມີຄວາມຊຸ່ມຊື່ນສູງໄດ້ສະແດງອອກມາວ່າ: ຕົ້ນໝາກເຍົາທີ່ຂະຫຍາຍພັນດ້ວຍທ່ອນພັນສາມາດຈະເລີນເຕີບໂຕໄດ້ດີກວ່າຕົ້ນໝາກເຍົາທີ່ຂະຫຍາຍພັນດ້ວຍແກ່ນ.ເຖິງແນວໃດກໍ່ຕາມ, ກໍ່ຍັງຕ້ອງລໍຖ້າຜົນການວິເຄາະທາງວິທະຍາສາດເພື່ອຢັ້ງຢືນຜົນດັ່ງກ່າວຢ່າງຊັດເຈນ.

ຄໍາກ່າວຂານທີ່ວ່າ: ການປູກໝາກເຍົາ ຈະສາມາດສ້າງລາຍຮັບໃຫ້ກັບຊາວກະສິກອນຫຼັງການປູກປີທໍາອິດ

ໝາກເຍົາຈະສາມາດໃຫ້ຜົນຜະລິດແກ່ນ ໃນປະລິມານທີ່ເໝາະສົມກັບການລົງທຶນໄດ້ພາຍຫຼັງການປູກໄປໄດ້ 2-3 ປີ. ໃນປີທໍາອິດ, ຕົ້ນໝາກເຍົາຈະໃຫ້ຜົນຜະລິດໜ້ອຍທີ່ສຸດ ແລະ ບໍ່ຄຸ້ມຄ່າຕໍ່ກັບການລົງທຶນ ເພາະວ່າໃນໄລຍະປີທໍາອິດຊາວກະສິກອນຕ້ອງໄດ້ລົງທຶນໃສ່ກັບການສ້າງສວນກ້າ, ການຈັດຊື້ປຸ໋ຍ, ການກຽມດິນ ແລະ ການດູແລຮັກສາ (ການກໍາຈັດວັດສະພືດ ແລະ ການຕັດແຕ່ງກິ່ງງ່າ). ດັ່ງນັ້ນ, ຊາວກະສິກອນຈະໄດ້ຮັບໝາກຜົນຢ່າງພໍພຽງພໍໃຈໄດ້ກໍ່ຕໍ່ເມື່ອປູກໝາກເຍົາໄປໄດ້ຢ່າງໜ້ອຍ 2-3 ປີ ຂຶ້ນໄປ.

ຄໍາກ່າວຂານທີ່ວ່າ: ໝາກເຍົາສາມາດປູກປະສົມປະສານກັບພືດຊະນິດອື່ນໆໄດ້

ໝາກເຍົາເໝາະສົມທີ່ສຸດທີ່ຈະປູກປະສົມປະສານກັບພືດຊະນິດອື່ນ ໂດຍສະເພາະໃນປີທໍາອິດຂອງການປູກເພາະຕົ້ນໝາກເຍົາຍັງມີຂະໜາດນ້ອຍ. ການປູກໝາກເຍົາປະສົມປະສານກັບພືດຊະນິດອື່ນ ຍັງບໍ່ທັນປະກົດເຫັນຢ່າງແຜ່ຫຼາຍໃນປະເທດລາວຂອງພວກເຮົາ, ແຕ່ກໍ່ປະກົດໃຫ້ເຫັນໃນບາງເຂດໂດຍສະເພາະແມ່ນການປູກປະ ສົມປະສານກັບເຂົ້າໄຮ່, ພືດຜັກ, ແລະ ພືດຕະກູນຖົ່ວ.

ຮູບພາບ: ການປູກເຂົ້າໄຮ່ປະສົມປະສານກັບການປູກໝາກເຍົາ

ຮູບພາບຂ້າງເທິງ ແມ່ນຕົວຢ່າງຂອງການປູກໝາກເຍົາຮ່ວມກັບເຂົ້າໄຮ່ຂອງຊາວກະສິກອນຢູ່ທີ່ເມືອງສັງທອງ. ພາຍຫຼັງການປູກໄດ້ 1 ປີ, ເຂົ້າກໍ່ຈະສາມາດເກັບກ່ຽວໄດ້ ແລະ ຕົ້ນໝາກເຍົາກໍ່ຈະສືບຕໍ່ຈະເລີນເຕີບໂຕ. ຖ້າປູກພືດອື່ນປະສົມປະສານໃນປີຕໍ່ໄປສາມາດປະຕິບັດໄດ້ ແຕ່ຕ້ອງມີການສຶກສາລາຍລະອຽດຂອງພືດຊະນິດນັ້ນພ້ອມທັງມີການວາງແຜນທີ່ດີເພາະໃນປີຕໍ່ໄປຕົ້ນໝາກເຍົາຈະຈະເລີນເຕີບໂຕ ແລະ ເລີ່ມປົກຄຸມພື້ນທີ່.

ຄໍາກ່າວຂານທີ່ວ່າ: ໝາກເຍົາເປັນພືດທີ່ສາມາດທົນທານຕໍ່ກັບສັດຕູພືດ ແລະ ພະຍາດໄດ້ດີ

ຄວາມສາມາດທາງດ້ານການທົນທານຕໍ່ກັບສັດຕູພືດ ແລະ ໂລກພະຍາດທີ່ໄດ້ຮັບການກ່າວຂານມານັ້ນແມ່ນໄດ້ອີງໃສ່ການສັງເກດເບິ່ງຕົ້ນທີ່ແກ່ເຕັມທີ່ທີ່ຢູ່ໂດດດ່ຽວຕົ້ນໜຶ່ງຕົ້ນດຽວຕາມທໍາມະຊາດເທົ່ານັ້ນ, ແຕ່ບໍ່ໄດ້ປຽບທຽບກັບຕົ້ນທີ່ປູກໃນສວນຂະໜາດໃຫຍ່. ພະຍາດສ່ວນໃຫຍ່ທີ່ພົບໃນຕົ້ນໝາກເຍົາທີ່ປູກໃນປະເທດລາວ ແລະ ເກີດຂຶ້ນໃນຫຼາຍໆກໍລະນີຍັງຄົງບໍ່ໄດ້ຮັບການແກ້ໄຂໂດຍຊາວກະສິກອນ ເນື່ອງຈາກວ່າພວກເຂົາຍັງຂາດປະສົບປະການ ແລະ ຄວາມຮູ້ດ້ານວິຊາການ. ເຕັກນິກໃນດ້ານການຈັດການວັດສະພືດແບບຊີວະພາບ ແມ່ນຍັງມີໃຫ້ເຫັນທົ່ວໄປໃນປະເທດລາວ ແຕ່ກໍ່ຍັງບໍ່ທັນແຜ່ຫຼາຍໃນແຕ່ລະຊຸມຊົນ. ໂດຍສະເພາະໃນປີທໍາອິດຂອງການປູກ, ຕົ້ນໝາກເຍົາມັກຈະຖືກທໍາລາຍໃນໄລຍະສັ້ນໆ ເຊັ່ນ: ປວກກັດກິນຮາກ ແລະ ລໍາຕົ້ນ. ດັ່ງນັ້ນ, ຈຶ່ງຄວນພັດທະນາຍຸດທະສາດ ແລະ ຄວາມຮູ້ກ່ຽວກັບການປ້ອງກັນ ແລະ ຄວບຄຸມພະຍາດຕ້ອງໄດ້ຮັບການພັດທະນາເພື່ອຫຼີກລ້ຽງຜົນກະທົບໃນທາງລົບທີ່ຈະເກີດຂຶ້ນຈາກພະຍາດຕ່າງໆ.

ຮູບພາບ: ການລະບາດຂອງວັດສະພືດ, ປວກ, ຮາກເນົ່າ ແລະ ພະຍາດອື່ນໆ

ຄໍາກ່າວຂານທີ່ວ່າ: ການປູກໝາກເຍົາ (ການເກັບກູ້ຜົນຜະລິດ) ສາມາດສ້າງອາຊີບໃຫ້ກັບຄົນຢູ່ໃນທ້ອງຖິ່ນໄດ້.

ເປັນສິ່ງກ່າວຂານກັນຢ່າງແຜ່ຫຼາຍວ່າ ໝາກເຍົາສາມາດສ້າງໂອກາດໃຫ້ຄົນໃນຊົນນະບົດໄດ້ມີວຽກເຮັດງານທໍາ ແລະ ທັງເປັນການຫາລາຍໄດ້ພິເສດ. ຖ້າຈະໃຫ້ອະທິບາຍແບບງ່າຍໆ ກໍ່ຄື: ຂະບວນການເກັບກູ້ຈະຕ້ອງໄດ້ດໍາເນີນໄປເປັນປະຈໍາທຸກວັນເພາະໝາກເຍົາໃຫ້ຜົນຜະລິດບໍ່ພ້ອມກັນ ແລະ ມັນມີຄວາມຈໍາເປັນທີ່ຈະຕ້ອງໃຊ້ແຮງງານຄົນ ເພາະຍັງບໍ່ທັນມີເຄື່ອງຈັກທີ່ສາມາດເກັບກູ້ຜົນຜະລິດໝາກເຍົາໄດ້. ການທີ່ຈະນໍາແກ່ນອອກຈາກເປືອກຂອງໝາກ

ເຍົານັ້ນຈຳເປັນຈະຕ້ອງໄດ້ໃຊ້ແຮງງານຄົນ ແລະ ຕ້ອງແກະໃຫ້ສຳເລັດພາຍໃນວັນດຽວ. ຖ້າບໍ່ດັ່ງນັ້ນ, ແກ່ນຈະແຕກງອກເນື່ອງຈາກໄດ້ຮັບຄວາມຊຸ່ມທີ່ຢູ່ໃນໝາກ. ຖ້າບໍ່ສາມາດແກາະໄດ້ພາຍໃນວັນດຽວ, ແນະນຳໃຫ້ນຳເອົາໝາກເຍົາໄປຕາກແດດໄວ້ ປະ ມານ 2-3 ແດດ ເພື່ອເຮັດໃຫ້ຄວາມຊຸ່ມລະເຫີຍອອກຈາກໝາກ.

ບັນຫາສຳລັບການເກັບກູ້ຜົນຜະລິດໝາກເຍົາ ກໍ່ຄືວ່າ: ໝາກເຍົາຊຸກບໍ່ພ້ອມກັນ. ຕ່າງຈາກພືດ ຫຼື ໄມ້ໃຫ້ໝາກຊະນິດອື່ນໆ, ການຜະລິດແກ່ນໝາກເຍົາແມ່ນຂະບວນການທີ່ຕໍ່ເນື່ອງຈະຫຼອດໄລຍະລະດູຝົນ. ເສັ້ນສະແດງທີ່ຈະສະແດງໃຫ້ເຫັນລຸ່ມນີ້ແມ່ນຈະໄດ້ອະທິບາຍເຖິງບັນຫາດັ່ງກ່າວນີ້ໄດ້ ເຊິ່ງຂໍ້ມູນດັ່ງກ່າວໄດ້ຈາກການຕິດຕາມ ແລະ ການເກັບກູ້ຕະຫຼອດໄລຍະເວລາ 1 ລະດູຝົນ.

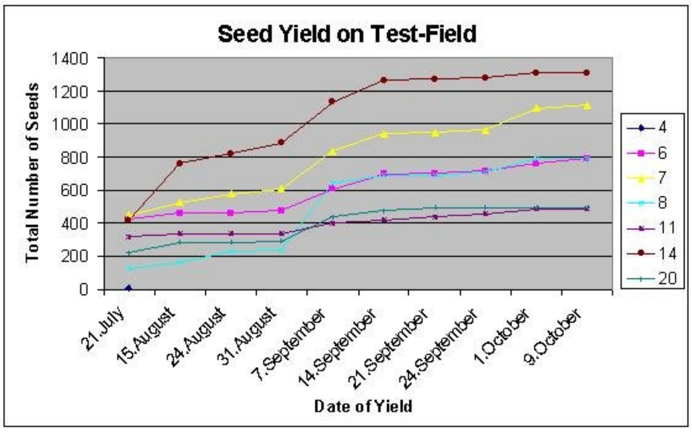

ເສັ້ນສະແດງ: ການພັດທະນາຂອງແກ່ນຈາກຕົ້ນທີ່ໄດ້ຮັບການຄັດເລືອກ ແລະ ໝາຍເບີໄວ້ເພື່ອການສຶກສາຜົນຜະລິດ

ສິ່ງທີ່ປະກົດໃຫ້ເຫັນຢ່າງຈະແຈ້ງໃນເສັ້ນສະແດງ: ຕົ້ນໝາກເຍົາເບີທີ 14 ໃຫ້ຜົນຜະລິດແກ່ນຫຼາຍທີ່ສຸດ ຄື: ປະມານ 1,300 ແກ່ນ ໃນລະຫວ່າງ ເດືອນກໍລະກົດ ແລະ ເດືອນຕຸລາ. ຂະບວນການເກັບກູ້ຜົນຜະລິດໝາກເຍົາຈະສະດວກຫຼາຍຂື້ນ ຖ້າຫາກວ່າຕົ້ນໝາກເຍົາສາມາດໃຫ້ຜົນຜະລິດພ້ອມໆກັນໃນໄລຍະເວລາທີ່ແນ່ນອນ (ຍົກຕົວຢ່າງເຊັ່ນ: ໝາກມ່ວງ...).

ເມື່ອພິຈາລະນາເບິ່ງເງື່ອນໄຂຂອງປະເທດລາວແລ້ວ, ໄລຍະເວລາຂອງການເກັບກູ້ຜົນຜະລິດຖືໄດ້ວ່າເປັນບັນຫາເນື່ອງຈາກເປັນໄລຍະເວລາຂອງລະດູຝົນ ແລະ ໃນລະດູນີ້ປະຊາຊົນລາວສ່ວນໃຫຍ່ຍັງຄົງຫຍຸ້ງຢູ່ກັບການຜະລິດ ໂດຍສະເພາະແມ່ນການເຮັດໄຮ່ເຮັດນາ. ອີງຕາມປະສົບການຂອງ LIRE ທີ່ໄດ້ຮັບໃນໄລຍະທີ່ລົງໄປສົ່ງເສີມປະຊາຊົນໃນເຂດຊົນນະບົດແລ້ວກໍ່ພົບວ່າ: ມັນເປັນໄປໄດ້ຍາກທີ່ປະຊາຊົນຈະປະຖິ້ມການຜະລິດເຂົ້າແລ້ວຫັນມາເກັບກູ້ຜົນຜະລິດໝາກເຍົາ ຫຼື ເຮັດການຜະລິດຢ່າງອື່ນໆ.

ສິ່ງທີ່ສຳຄັນກໍ່ຄືວ່າ: ການເກັບກູ້ໝາກເຍົາທີ່ສຸກແມ່ນຕ້ອງປະຕິບັດໃຫ້ໄວ ບໍ່ດັ່ງນັ້ນແລ້ວໝາກເຍົາຈະລົ່ນລົງດິນ ແລະ ແກ່ນກໍ່ຈະເລີ່ມງອກ. ນັ້ນກໍ່ໝາຍຄວາມວ່າ: ແກ່ນບໍ່ສາມາດທີ່ຈະນຳໄປໃຊ້ເພື່ອການບີບເອົານ້ຳມັນໄດ້ອີກຕໍ່ໄປ.

ຄຳກ່າວຂານທີ່ວ່າ: ໝາກເຍົາສາມາດໃຫ້ຜົນຜະລິດ 4 ໂຕນ ຕໍ່ ເຮັກຕ້າ ຕໍ່ ປີ ຫຼັງຈາກການປູກໄດ້ 3 ປີ ຂຶ້ນໄປ.

ຄຳກ່າວຂານດັ່ງກ່າວນີ້ຍັງຄົງເປັນບັນຫາທີ່ຕ້ອງໄດ້ຫາຄຳຕອບ ເນື່ອງຈາກຍັງຂາດປະສົບການ ແລະ ຂໍ້ມູນທີ່ສາມາດເຊື່ອຖືໄດ້ຢ່າງແນ່ນອນ. ໃນປະຈຸບັນນີ້, ມັນເປັນໄປໄດ້ຍາກທີ່ຈະສາມາດຄາດຄະເນຜົນຜະລິດແກ່ນຂອງໝາກເຍົາໄດ້ ເນື່ອງຈາກມີຫຼາຍໆປັດໃຈທີ່ສາມາດສົ່ງຜົນກະທົບໃຫ້ກັບຜົນຜະລິດຂອງໝາກເຍົາໄດ້ ເຊັ່ນ:

- ສະພາບອາກາດຂອງແຕ່ລະທ້ອງຖິ່ນ
- ຄວາມອຸດົມສົມບູນຂອງດິນ
- ເຕັກນິກການປູກ (ການປູກດ້ວຍງ່າ ແລະ ແກ່ນ)
- ການຈັດການທີ່ເໝາະສົມ ເຊັ່ນ: ການຕັດແຕ່ງກິ່ງງ່າ, ການກຳຈັດວັດສະພືດ, ການໃສ່ປຸ໋ຍ ແລະ ການເກັບກູ້ຜົນຜະລິດ.

ໃນປະຈຸບັນນີ້, ຂໍ້ມູນກ່ຽວກັບຜົນຜະລິດແກ່ນໝາກເຍົາຢູ່ໃນ ສປປ. ລາວ ຍັງບໍ່ທັນມີການຢັ້ງຢືນໄດ້ເປັນທີ່ແນ່ນອນ. ຍິ່ງໄປກວ່ານັ້ນ, ບັນຫາດັ່ງກ່າວນີ້ຍັງຈະຕ້ອງພິຈາລະນາເຖິງປັດໃຈອື່ນໆຂອງການປູກອີກດ້ວຍ (ເຊັ່ນ: ໄລຍະເວລາຂອງການປູກ, ວິທີການປູກ, ສະພາບແວດລ້ອມຂອງທ້ອງຖິ່ນນັ້ນ, ການດູແລຮັກສາ...) LIRE ໄດ້ມີໂຄງ ການຕິດຕາມການປູກໝາກເຍົາໃນດິນທີ່ອຸດົມສົມບູນແຫ່ງໜຶ່ງ ເຊິ່ງຜົນອອກມາກໍ່ພົບວ່າ: ໃນປີທີ 2 ຫຼັງການປູກ, ຜົນຜະລິດແກ່ນໂດຍສະເລ່ຍແມ່ນ ປະມານ 300 ກຼາມ ຕໍ່ ຕົ້ນ ຫຼື 600 ກິໂລ ຕໍ່ ເຮັກຕ້າ. ຂໍ້ມູນເພີ້ມເຕີມຈາກຕົ້ນທີ່ແກ່ເຕັມທີ່ຈາກພື້ນທີ່ປູກຂະໜາດໃຫຍ່ ຫຼື ແມ້ແຕ່ການປູກເປັນຮົ້ວຍັງຄົງມີ ການສຶກສາຄົ້ນຄວ້າຢ່າງລະອຽດໂດຍວິຊາການທີ່ມີຄວາມສຳນິສຳນານຈາກສະຖາບັນທີ່ເຊື່ອຖືໄດ້.

ຄຳແນະນຳເພີ້ມເຕີມ: ມະຫາວິທະຍາໄລ ແລະ ບໍລິສັດເອກະຊົນຫຼາຍໆແຫ່ງທີ່ກ່ຽວຂ້ອງຄວນມີການສຶກສາ ແລະ ເກັບກຳຂໍ້ມູນທີ່ລະອຽດໂດຍອີງໃສ່ເນື້ອທີ່ການຜະລິດຕົວຈິງທີ່ມີຢູ່ໃນ ສປປ.ລາວ.

ຄຳກ່າວຂານທີ່ວ່າ: ຊາວກະສິກອນສາມາດຜະລິດນ້ຳມັນກະຊວານຊີວະພາບຈາກການປູກໝາກເຍົາ ເພື່ອເອົາໄວ້ໃຊ້ເອງໃນຊຸມຊົນ

ໃນສະພາບເງື່ອນໄຂຕົວຈິງຂອງປະເທດລາວໃນປະຈຸບັນນີ້, ບໍລິສັດທີ່ສົ່ງເສີມການປູກໝາກເຍົາໄດ້ຕັ້ງຈຸດປະສົງຂອງການຜະລິດເພື່ອການສົ່ງອອກໄວ້ຢ່າງຊັດເຈນ, ແຕ່ກໍ່ມີຈຳນວນໜ້ອຍໜຶ່ງ ທີ່ໄດ້ວາງແຜນສຳລັບການຜະລິດເປັນນ້ຳມັນກະຊວານຊີວະພາບເພື່ອຊົມໃຊ້ພາຍໃນຊຸມຊົນ. ອີງຕາມເຕັກນິກວິຊາການແລ້ວ, ມັນມີຄວາມເປັນໄປໄດ້ທີ່ຈະຈັດຕັ້ງສະມາຄົມຊາວກະສິກອນເພື່ອດຳເນີນການປູກ ແລະ ການຜະລິດນ້ຳມັນກາຊວນຊີວະພາບຂະໜາດນ້ອຍ ເພື່ອການຊົມໃຊ້ຢູ່ໃນຊຸມຊົນຂອງເຂົາເອງ ເຊັ່ນ: ການນຳໃຊ້ກັບລົດໄຖນາ, ຈັກປ້ຳນ້ຳ, ເຄື່ອງຈັກປັ່ນໄຟ ແລະ ອື່ນໆ. ແຕ່ເຖິງຢ່າງໃດກໍ່ຕາມ, ໂຄງການດັ່ງກ່າວຍັງຕ້ອງມີການນຳໃຊ້ງົບປະມານ ແລະ ຜູ້ດຳເນີນການທີ່ມີຄວາມສຳນິສຳນານ ແລະ ທັກສະທາງດ້ານວິຊາການ. ດັ່ງນັ້ນ, ການທີ່ຈະສ້າງໂຮງງານຜະລິດນ້ຳມັນກະຊວນຊີວະພາບຂະໜາດນ້ອຍແບບກະຈາຍ ຢູ່ໃນທ້ອງຖິ່ນນັ້ນ ແມ່ນມີຄວາມຮຽກຮ້ອງຕ້ອງການທາງດ້ານການຝຶກອົບຮົມທາງດ້ານວິຊາການ ແລະ ການສະໜັບສະໜູນທາງດ້ານການເງິນເພື່ອກຳນົດມາດຕະຖານການຜະລິດເພື່ອຫຼີກລ້ຽງບໍ່ໃຫ້ມີຜົນກະທົບກັບເຄື່ອງຈັກເມື່ອເວລານຳໄປໃຊ້.

ຂໍ້ແນະນຳເພີ້ມເຕີມ: ອົງການ NGO, ອົງການເອກກະຊົນ ແລະ ສະຖາບັນຂອງລັດຄວນໃຫ້ການສະໜັບໜູນກິດຈະກຳດັ່ງກ່າວໃຫ້ຫຼາຍຂຶ້ນ. ຖ້າບໍ່ດັ່ງນັ້ນ, ປະຊາຊົນກໍ່ຈະໄດ້ຮັບໂອກາດໜ້ອຍທີ່ຈະຜະລິດນ້ຳມັນກະຊວານຊີວະພາບໄວ້ໃຊ້ເອງໃນຊຸມຊົນ.

ຄຳກ່າວຂານທີ່ວ່າ: ການປູກໝາກເຍົາຈະບໍ່ສົ່ງຜົນກະທົບຕໍ່ກັບການປູກພືດທີ່ເປັນອາຫານອື່ນໆ.

ການຄາດຫວັງສູງຕໍ່ກັບຜົນຜະລິດ ແລະ ຍຸດທະວິທີໃນການສົ່ງເສີມແບບເຊີງລຸກ ແລະ ໃຫ້ຄວາມຫວັງສູງທາງເສດຖະກິດອາດຈະເປັນການສ້າງແຮງຈູງໃຈໃຫ້ປະຊາຊົນປ່ຽນຈາກການປູກພືດທີ່ເປັນອາຫານຫັນມາປູກໝາກເຍົາແທນກໍ່ເປັນໄດ້. ໃນກໍລະນີນີ້, ຊາວກະສິກອນອາດຈະມີຄວາມຊ່ຽງຕໍ່ກັບການຂາດແຄນສະບຽງອາຫານ ຫຼື ຂາດລາຍໄດ້. ທາງເລືອກໜຶ່ງທີ່ດີອາດຈະແນະນຳໃຫ້ປະຊາຊົນປູກໝາກເຍົາປະສົມປະສານກັບພືດຊະນິດອື່ນ ຫຼື ການປູກເປັນຮົ້ວ. ໃນປະຈຸບັນເຫັນໄດ້ວ່າ ສື່ຕ່າງໆ ຫຼື ເຄື່ອງມືທີ່ໃຊ້ສຳລັບວຽກງານການສົ່ງເສີມແມ່ນມີຄວາມຈຳເປັນ ແລະ ຕ້ອງການທີ່ສຸດເພື່ອທີ່ຈະນຳໄປໃຊ້ເຂົ້າໃນການສົ່ງເສີມປະຊາຊົນໃນຊົນນະບົດ. ຖ້າຫາກວ່າມີການຄົ້ນພົບວິທີການສຳລັບການປູກໝາກເຍົາແບບຍືນຍົງ ແລະ ເປັນເສດຖະກິດ, ຊາວກະສິກອນອາດຈະຫັນມາຈັດສັນດິນ, ແຮງງານ ແລະ ທຶນຮອນທີ່ເຂົາເຈົ້າມີຢູ່ເຂົ້າໃນການປູກໝາກເຍົາກໍ່ເປັນໄດ້.

V. ຄວາມອາດສາມາດໃນການນຳໃຊ້ ແລະ ການຮອງຮັບເອົາໝາກເຍົາ ຢູ່ໃນ ສປ ປ. ລາວ

ໃນສ່ວນນີ້, ພວກເຮົາຈະໄດ້ນຳສະເໜີຄວາມອາດສາມາດຕົ້ນຕໍ 3 ປະ ການສຳລັບການນຳໃຊ້ໝາກເຍົາຢູ່ໃນ ສປປ.ລາວ. ພວກເຮົາໄດ້ກຳນົດເອົາຂໍ້ດີ ແລະ ຂໍ້ເສຍອັນເດັ່ນໆຂອງຄວາມອາດສາມາດດັ່ງກ່າວ ພ້ອມທັງການປຶກສາຫາລືກ່ຽວກັບຄວາມຕ້ອງການໃນການດຳເນີນໂຄງການ ແລະ ໄລຍະເວລາເພື່ອການຮອງຮັບ ແລະ ການພັດທະນາທາງດ້ານການຕະຫຼາດ (ຍົກຕົວຢ່າງເຊັ່ນ: ຄວາມພ້ອມໃນດ້ານການຕອບສະໜອງວັດຖຸດິບ, ການນຳໃຊ້ແຮງງານ, ຊ່ອງທາງທາງດ້ານເສດຖະກິດ ແລະ ອື່ນໆ...). ຄວາມອາດສາມາດສຳລັບການປູກໝາກເຍົາ ເຊິ່ງຈະໄດ້ລວມເອົາປະເດັນສຳຄັນຫຼາຍຢ່າງ ເຊັ່ນ: ກ) ໝາກເຍົາໃນການເປັນພືດເສດຖະກິດໂດຍສະເພາະເມື່ອນຳມາປຽບ ທຽບກັບພືດຊະນິດອື່ນໆ ເຊັ່ນ: ຝ້າຍ, ສາລີ, ມັນຕົ້ນ, ກາເຟ, ໄມ້ໃຫ້ໝາກອື່ນໆ, ຂ) ໝາກເຍົາໃນການເປັນວັດຖຸດິບທີ່ນຳໃຊ້ເຂົ້າໃນອຸດສະຫະກຳຜະລິດນ້ຳມັນກະຊວານຊີວະພາບ ເພື່ອໃຊ້ແທນນ້ຳມັນກາຊວນຈາກໃຕ້ດິນ, ແລະ ຄ) ໝາກເຍົາສຳລັບການຜະລິດກະແສໄຟຟ້າໃນຊົນນະບົດ.

V.I. ໝາກເຍົາໃນການເປັນພືດເສດຖະກິດ

ໝາກເຍົາຖືມີຄວາມອາດສາມາດທີ່ຈະກາຍເປັນພືດເສດຖະກິດ ສຳລັບຊາວກະສິກອນຂະໜາດນ້ອຍໃນ ສປປ.ລາວ ໄດ້ຖ້າຫາກວ່າມີເງື່ອນໄຂຕ່າງໆດັ່ງຕໍ່ໄປນີ້: i) ວິທີການປູກໄດ້ຮັບການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດຢ່າງຖືກຕ້ອງ ແລະ ເໝາະສົມຕາມຫຼັກວິຊາການ, ii) ມີການໃຫ້ການສົ່ງເສີມ ແລະ ການຕິດຕາມຢ່າງໄກ້ສິດ ແລະ ເປັນໄລຍະ, iii) ບໍລິສັດມີການລົງທຶນໃຫ້ໃນໄລຍະທຳອິດ, iv) ມີແຮງງານພຽງພໍ ແລະ ກຽມພ້ອມທີ່ຈະທຳການຜະລິດ, v) ມີການປະສົມປະສານກັບລະບົບການຜະລິດກະສິກຳໃນແບບອື່ນໆຢ່າງເໝາະສົມ, vi) ມີການຮັບປະກັນດ້ານການຕະຫຼາດ ແລະ ວາງລາຄາຢ່າງຍຸດຕິທຳ.

ລະບົບການປູກທີ່ເໝາະສົມ ແລະ ຍືນຍົງ

ມີການນຳສະເໜີ 2 ແບບວິທີ ໃນການປູກໝາກເຍົາທີ່ເໝາະສົມ ຄື: 1) ການປູກໃນພື້ນທີ່ປູກຄືກັບໄມ້ໃຫ້ໝາກຊະນິດອື່ນໆ ແລະ 2) ການປູກເປັນຮົ້ວ ຫຼື ເປັນແຖວລຽບຕາມທາງ. ຂໍ້ດີຂອງການປູກແບບເປັນສວນຄືສາມາດປູກໄດ້ໃນຂະໜາດໃຫຍ່ຕາມຄວາມຕ້ອງການ ແລະ ສາມາດປູກເພື່ອຜະລິດເປັນສິນຄ້າໄດ້. ການປູກແບບນີ້ຈະເຮັດໃຫ້ຊາວກະສິກອນສາມາດລົງທຶນ ແລະ ປູກພຽງຄັ້ງດຽວແຕ່ຈະຕ້ອງໄດ້ເອົາໃຈໃສ່ໃນການດູແລຮັກສາທີ່ເພີ້ມຂຶ້ນໃນແຕ່ລະປີ. ພາຍຫຼັງການປູກໄປໄດ້ 2-3 ປີ, ຕົ້ນໝາກເຍົາກໍ່ຈະສາມາດໃຫ້ຜົນຜະລິດທີ່ສົມເຫດສົມຜົນ ແລະ ຄຸ້ມຄ່າຕໍ່ການລົງທຶນ ກົງກັນຂ້າມກັບການປູກຢ່າງພາລາ ເຊິ່ງຈະໃຊ້ເວລາຍາວນານ ປະມານ 5-8 ປີ ຈຶ່ງຈະສາມາດເກັບກູ້ຜົນຜະລິດໃນຄັ້ງທຳອິດ ແລະ ສາມາດສ້າງລາຍຮັບໄດ້. ແຕ່ເຖິງຢ່າງໃດກໍ່ຕາມ, ແຮງງານທີ່ຈະນຳໃຊ້ເຂົ້າໃນການກຳຈັດວັດສະພືດ ແລະ ການເກັບກູ້ຜົນຜະລິດກໍ່ບໍ່ຄວນຖືກມອງຂ້າມ ເມື່ອມີການປຽບໃສ່ກັບພືດຊະນິດອື່ນໆ ເຊັ່ນ: ຝ້າຍ ຫຼື ກາເຟ. ຂໍ້ຂາດຕົກບົກພ່ອງໃນການກຳນົດຮູບແບບຂອງການປູກອາດຈະກໍ່ໃຫ້ເກີດມີການນຳໃຊ້ທີ່ດິນທີ່ເໝາະສົມກັບການປູກພືດຊະນິດອື່ນ ເຊິ່ງຈະເປັນສາເຫດຂອງການແຂ່ງຂັນກັບພືດອາຫານຊະນິດອື່ນໆໄດ້ເຊັ່ນດຽວກັນ.

ການປູກໃນຮູບແບບດັ່ງກ່າວຈະມີຄວາມເໝາະສົມຖ້າຫາກວ່າ ມີເນື້ອທີ່ເປົ່າຫວ່າງຫຼາຍພຽງພໍ ແລະ ມັນຍັງຕ້ອງການກຳລັງແຮງງານຫຼາຍພໍສົມຄວນເມື່ອທຽບກັບການປູກພືດເສດຖະກິດຊະນິດອື່ນໆໃນ ສປປ.ລາວ.

ສຳລັບການປູກແບບເປັນຮົ້ວ ຫຼື ເປັນແຖວຕາມແນວທາງ, ອາດຈະບໍ່ມີການແຂ່ງຂັນກັບພືດອາຫານຊະນິດອື່ນໆ ເນື່ອງຈາກບໍ່ໄດ້ມີການນຳໃຊ້ເນື້ອທີ່ທີ່ເໝາະສົມກັບການປູກພືດຊະນິດອື່ນໆ. ຂໍ້ດີອີກຢ່າງໜຶ່ງຂອງການປູກເປັນຮົ້ວກໍ່ຄື ການເປັນມິດຕໍ່ສິ່ງແວດລ້ອມ ເນື່ອງຈາກພວກມັນເຮັດໜ້າທີ່ໃນການປ້ອງກັນການເຊາະເຈື່ອນຂອງດິນ ແລະ ປ້ອງກັນສັດທີ່ຈະເຂົ້າມາທຳລາຍຜົນລະປູກ. ເຖິງຢ່າງໃດກໍ່ຕາມ, ຜົນຜະລິດຂອງໝາກເຍົາທີ່ໄດ້ຈາກການປູກໃນຮູບແບບດັ່ງກ່າວນີ້ແມ່ນມີປະລິມານໜ້ອຍ ເນື່ອງຈາກຂອບເຂດຮົ້ວຂອງປະຊາຊົນມີຂະໜາດນ້ອຍ ແລະ ມີທາດອາຫານໃນດິນໜ້ອຍ. ປະຊາຊົນສາມາດປູກຕົ້ນໝາກເຍົາໄດ້ ປະມານ 400 ຕົ້ນ ຕໍ່ ເຮັກຕາ.

ການໃຫ້ການສົ່ງເສີມ ແລະ ການລົງຕິດຕາມຢ່າງໄກ້ສິດ

ໝາກເຍົາແມ່ນຖືໄດ້ວ່າຖືກນຳໃຊ້ກັນຢ່າງແຜ່ຫຼາຍຢູ່ໃນ ສປ ປ.ລາວ, ສ່ວນໃຫຍ່ລ້ວນແລ້ວແຕ່ແມ່ນສາຍພັນທຳມະຊາດ ແລະ ມີການດູແລຮັກສາໜ້ອຍຈາກປະຊາຊົນ. ຊາວກະສິກອນສ່ວນໃຫຍ່ມີທັກສະດ້ານການປູກໃນລະດັບຂັ້ນພື້ນຖານ ແຕ່ຍັງຂາດປະ ສົບການ ແລະ ເຕັກນິກວິຊາການທີ່ດີ ເຊັ່ນ: ການປ້ອງກັນພະຍາດ, ການໃສ່ຝຸ່ນ, ການປູກປະສົມປະສານກັບພືດອື່ນ, ການເກັບກູ້ຜົນຜະລິດ ແລະ ການແກະເປືອກຕະຫຼອດຮອດເຕັກນິກໃນການເກັບຮັກສາ. ໃນຈຸດນີ້, ພະແນກກຳສິກຳ-ປ່າໄມ້ແຂວງ (PAFO) ແລະ ຫ້ອງການກະສິກຳ-ປ່າໄມ້ເມືອງ (DAFO) ແມ່ນມີບົດບາດສຳຄັນໃນການໃຫ້ການສົ່ງເສີມ ແລະ ຕິດຕາມຢ່າງໃກ້ສິດຕິດແທດ. ເຖິງຢ່າງໃດກໍ່ຕາມ, ກ່ອນອື່ນໝົດພະແນກ ກະສິກຳ-ປ່າໄມ້ແຂວງ/ຫ້ອງການກະສິກຳ-ປ່າໄມ້ເມືອງຕ້ອງໄດ້ຮັບສື່ ຫຼື ເຄື່ອງ ມືສຳລັບການສົ່ງເສີມ ພ້ອມທັງການຝຶກອົບຮົມທາງດ້ານເຕັກນິກວິຊາການໃນການປູກໝາກເຍົາ.

ຂໍ້ແນະນຳເພີ່ມເຕີມ: ທັກສະໃນດ້ານການປູກໝາກເຍົາໃນລະດັບຂັ້ນພື້ນຖານແມ່ນສາມາດສຶກສາໄດ້ທົ່ວໄປ ແຕ່ຕ້ອງໄດ້ມີການກະຈາຍການຝຶກອົບຮົມ ແລະ ມີການຮ່ວມມືກັນຢ່າງໄກ້ສິດລະຫ່ວາງຫ້ອງການກະສິກຳ-ປ່າໄມ້ເມືອງ ແລະ ຊາວກະສິກອນ. ພະນັກງານສົ່ງເສີມກະສິກຳເມືອງແມ່ນມີບົດບາດສຳຄັນໃນການລົງໄປສົ່ງເສີມ ແລະ ຕິດຕາມກວດກາເພື່ອຊ່ວຍໃຫ້ປະຊາຊົນສາມາດປູກໝາກເຍົາໄດ້ຢ່າງປະສົບຜົນສຳເລັດ ແລະ ຍືນຍົງ. ຍິ່ງໄປກ່ວານັ້ນ, ການຮ່ວມມືກັນລະຫວ່າງຊາວກະສິກອນດ້ວຍກັນກໍ່ມີຄວາມຈຳເປັນ ເຊິ່ງສາມາດປະຕິບັດໄດ້ໂດຍການເປີດກອງປະຊຸມເພື່ອປຶກສາຫາລື ແລະ ທຳຄວາມເຂົ້າໃຈຕໍ່ກັບວຽກງານດັ່ງກ່າວລະຫວ່າງປະຊາຊົນທີ່ຢູ່ໃນຊຸມຊົນທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ.

ການໃຫ້ການສະໜັບສະໜູນທາງດ້ານການເງິນຈາກພາຍນອກ

ການສ້າງສວນປູກໝາກເຍົາ ຫຼື ການປູກເປັນຮົ້ວນັ້ນ ລ້ວນແລ້ວແຕ່ມີຄວາມຮຽກຮ້ອງຕ້ອງການທາງດ້ານການໃຊ້ຈ່າຍ ແລະ ກຳລັງແຮງງານ. ອົງການຕ່າງໆທີ່ໃຫ້ການສົ່ງເສີມການປູກໝາກເຍົາ ຄວນວາງຍຸດທະສາດທີ່ແຕກຕ່າງກັນເພື່ອສົ່ງເສີມປະຊາຊົນໃນການປູກໝາກເຍົາ. ອົງການຕ່າງໆທີ່ເຮັດໜ້າທີ່ສົ່ງເສີມການປູກໝາກເຍົາໂດຍສ່ວນໃຫຍ່ແລ້ວ ຈະໃຫ້ການຄາດຫວັງຕໍ່ຜົນຜະລິດເກີນຄວາມເປັນຈິງ, ແຕ່ໃຫ້ການເອົາໃຈໃສ່ຕໍ່ວຽກງານການປູກໜ້ອຍ. ເຖິງຢ່າງໃດກໍ່ຕາມ, ບາງບໍລິສັດແມ່ນໄດ້ລິເລີ່ມການລົງທຶນໄປແລ້ວ (ຍົກຕົວຢ່າງ ເຊັ່ນ: 30 US$ ຕໍ່ ເຮັກຕ້າ) ເຊິ່ງໄດ້ຈ່າຍໃຫ້ແກ່ປະຊາຊົນຜູ້ທີ່ເຂົ້າຮ່ວມໂຄງການເປັນເງິນອຸດໜູນ ເໝືອນກັບການປະຕິບັດກັບຊາວກະສິກອນ ຜູ້ທີ່ເຂົ້າຮ່ວມໃນໂຄງການປູກພືດເສດຖະກິດຊະນິດອື່ນໆ ເຊັ່ນ: ຢາສູບ. ເຖິງຢ່າງໃດກໍ່ຕາມ, ຄວາມຫ້ວງຂອງປະຊາຊົນທີ່ເຂົ້າຮ່ວມໂຄງການປູກໝາກເຍົາກໍ່ມີພຽງແຕ່ຕ້ອງການໃຫ້ອົງການທີ່ສົ່ງເສີມ ຮັບປະກັນດ້ານການເກັບຊື້ຜົນຜະລິດຂອງເຂົາເຈົ້າໃນລາຄາທີ່ສົມເຫດສົມຜົນຕາມກົນໄກຕະຫລາດເທົ່ານັ້ນ. ໂດຍທົ່ວໄປແລ້ວ, ມັນມີຄວາມສຳຄັນທີ່ຈະຮັບປະກັນວ່າຊາວກະສິກອນບໍ່ຕ້ອງມີຄວາມຊ່ຽງໃດໆຈາກການປູກໝາກເຍົາ. ງົບປະມານຈຳນວນໜຶ່ງຕ້ອງໄດ້ຖືກສຳຮອງໄວ້ ເພື່ອຊົດເຊີຍຄືນໃຫ້ແກ່ຊາວກະສິກອນໃນເວລາທີ່ໂຄງການປູກໝາກເຍົາບໍ່ໄດ້ຮັບຜົນ ຫຼື ບໍ່ມີປະສິດຕິພາບຕາມທີ່ນັກລົງທຶນໄດ້ລົງໄປໃຫ້ການໂຄສະນາ.

ກຳລັງແຮງງານທີ່ກຽມພ້ອມ ແລະ ພຽງພໍຕໍ່ການຜະລິດ

ໃນສະພາບຄວາມເປັນຈິງຂອງປະເທດລາວແລ້ວ, ການຈັດຫາແຮງງານເພື່ອເຂົ້າຮ່ວມໃນໂຄງການການຜະລິດໃດໜຶ່ງໃນໄລຍະລະດູຝົນແມ່ນຖືວ່າຍັງມີບັນຫາ. ອົງຕາມການລາຍງານຂອງຊາວກະສິກອນຜູ້ທີ່ປູກໝາກເຍົາແລ້ວເຫັນວ່າ ປະຊາຊົນສ່ວນໃຫຍ່ບໍ່ໄດ້ໃຫ້ຄວາມສົນໃຈທີ່ຈະຢາກເຂົ້າຮ່ວມໃນໂຄງການປູກໝາກເຍົາ. ເຫດຜົນທີ່ສຳຄັນຕົ້ນຕໍກໍ່ຄືວ່າ ໝາກເຍົາຈັດເປັນໄມ້ລົ້ມລຸກ ແລະໃຫ້ຜົນຜະລິດເປັນລະດູການ. ແຕ່ເຖິງຢ່າງໃດກໍ່ຕາມ, ມັນກໍ່ເປັນທີ່ສັງເກດເຫັນໄດ້ວ່າ ການເກັບກູ້ຜົນຜະລິດໝາກເຍົາແມ່ນມີຄວາມຈຳເປັນທີ່ຈະຕ້ອງນຳໃຊ້ແຮງງານຫຼາຍສົມຄວນ ແລະ ບາງຄັ້ງອາດຈະມີຄວາມສ່ຽງຕໍ່ກັບການສູນເສຍງົບປະມານເຂົ້າໃນການຜະລິດໝາກເຍົາ ຖ້ານຳໄປປຽບທຽບກັບພືດເສດຖະກິດຊະນິດອື່ນໆ.

ຄຳແນະນຳເພີ້ມເຕີມ: ການນຳໃຊ້ແຮງງານເຂົ້າໃນການດູແລຮັກສາການປູກໝາກເຍົາໃນໄລຍະທີ່ມີການໃຫ້ຜົນຜະລິດແມ່ນມີໜ້ອຍກວ່າການນຳໃຊ້ເຂົ້າໃນພືດອາຫານ ແລະ ພືດເສດຖະກິດອື່ນໆ ແລະ ມັນຖືໄດ້ວ່າເປັນຂໍ້ດີສຳລັບສະພາບຂອງການຂາດກຳລັງແຮງງານຢູ່ໃນ ສປປ.ລາວ. ແຕ່ເຖິງຢ່າງໃດກໍ່ຕາມ, ຄວາມພະຍາຍາມທີ່ໃຊ້ເຂົ້າໃນການເກັບກູ້ໝາກເຍົາຕ້ອງຖືກນຳມາປຽບທຽບກັບການປູກຝ້າຍ, ກາເຟ ແລະ ພືດເສດຖະກິດອື່ນໆຢູ່ໃນ ສປປ.ລາວ.

ການປະສົມປະສານການປູກໝາກເຍົາກັບການຜະລິດກະສິກຳອື່ນໆ

ອີງຕາມສະພາບຂອງການຂາດກຳລັງແຮງງານແລ້ວເຫັນວ່າ ມັນບໍ່ມີຄວາມຈຳເປັນທີ່ຈະຕ້ອງເພີ້ມກຳລັງປະລິມານວຽກ ໃນລະດູທີ່ມີການຂາດເຂີນກຳລັງແຮງງານ ເນື່ອງວ່າແຮງງານສ່ວນໃຫຍ່ຖືກນຳໃຊ້ເຂົ້າໃນການຜະລິດພືດອາ ຫານຫຼັກ. ຖ້າຕ້ອງການໃຫ້ລະບົບການຜະລິດທັງສອງຢ່າງທີ່ກ່າວມານັ້ນມີຄວາມກົມກຽວກັນ ແລະ ຍືນຍົງນັ້ນ, ມັນມີຄວາມຕ້ອງການທີ່ຈະຕ້ອງດຳເນີນການຜະລິດໃນຮູບແບບປະສົມປະສານ. ຖ້າຫາກຈະຕ້ອງມີການເຊື່ອມໂຍງ ຫຼື ປະສົມປະສານວຽກງານການປູກໝາກເຍົາ ແລະ ວຽກງານການຜະລິດພືດອາຫານຫຼັກເຂົ້າໃສ່ກັນໃນເວລາດຽວກັນແລ້ວ ເຫັນວ່າ, ການປູກໝາກເຍົາກໍ່ອາດຈະບໍ່ແມ່ນລະບົບການຜະລິດທີ່ຍືນຍົງ ແລະ ໃນທາງກົງກັນຂ້າມກໍ່ອາດຈະເປັນການເພີ້ມ ໜ້າວຽກໃຫ້ກັບຊາວກະສິ ກອນຂຶ້ນຕື່ມອີກ.

ຂໍ້ແນະນຳເພີ້ມເຕີມ: ປະຕິທິນການປູກພືດໃນທ້ອງຖິ່ນ (ເວລາໃດຄວນມີການປູກພືດ/ການເກັບກູ້ຜົນຜະລິດ) ຕ້ອງຖືກພິຈາລະນາຢ່າງລະອຽດຮອບຄອບບໍ່ດັ່ງນັ້ນແລ້ວຈະເກີດມີການຊ້ອນທັບກັນລະຫວ່າງວຽກງານການດູແລຮັກສາ ແລະ ການເກັບກູ້ຜົນຜະລິດຂອງໝາກເຍົາ ແລະ ພືດຊະນິດອື່ນໆ.

ລາຄາທີ່ຍຸດຕິທຳ ແລະ ການຮັບປະກັນທາງດ້ານການຕະຫຼາດ

ໃນປະຈຸບັນ ໄດ້ມີຄວາມຮຽກຮ້ອງຕ້ອງການສູງຢ່າງຕໍ່ເນື່ອງຕໍ່ກັບແກ່ນໝາກເຍົາ ຢູ່ໃນ ສປປ.ລາວ. ແຕ່ເຖິງຢ່າງໃດກໍ່ຕາມ, ບັນຫາສຳຄັນຕົ້ນຕໍກໍ່ຄື ການຂາດການຕິດຕໍ່ພົວພັນກັນຢ່າງລະອຽດລະຫວ່າງຊາວກະສິກອນ ແລະ ບໍລິສັດ. ບໍ່ແມ່ນທຸກບໍລິສັດທີ່ບໍ່ພຽງແຕ່ຈະບໍ່ກຳນົດລາຄາທີ່ຍຸດຕິທຳ ແຕ່ຍັງບໍ່ໃຫ້ຄຳໝັ້ນສັນຍາທີ່ໜັກແໜ້ນວ່າ ຈະມີການເກັບຊື້ຜົນຜະລິດແກ່ນໝາກເຍົາທີ່ປະຊາຊົນສາມາດຜະລິດໄດ້. ຮູບການດຳເນີນໂຄງການແບບຜູກພັນສັນຍາກັບຊາວກະສິກອນ ແມ່ນຍັງບໍ່ທັນໄດ້ຮັບການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດຢ່າງເອົາຈິງເອົາຈັງ ແລະ ຊາວກະສິກອນທີ່ອາໃສຢູ່ໃນຊົນນະບົດຍັງຢູ່ໃນຖານະທີ່ບໍ່ອາດຈະສາມາດຕໍ່ລອງລາຄາໄດ້.

ຂໍ້ແນະນຳເພີ້ມເຕີມ: ລາຄາຂອງແກ່ນໝາກເຍົາຕ້ອງໄດ້ຮັບການປະເມີນ ແລະ ກຳນົດຮ່ວມກັນລະຫວ່າງບໍລິສັດ ແລະ ຊາວກະສິກອນ. ຖ້າຫາກປະກົດເຫັນວ່າຊາວກະສິກອນໄດ້ຮັບການເອົາປຽບຈາກພໍ່ຄ້າ, ໂຄງການປູກໝາກເຍົາກໍ່ຄວນຈະຖືກຍົກເລີກ.

V.II ໝາກເຍົາໃນການເປັນວັດຖຸດິບສຳລັບການຜະລິດນ້ຳມັນກະຊວານຊີວະພາບເພື່ອໃຊ້ແທນນ້ຳມັນກະຊວານຈາກໄຕ້ດິນ

ລັດຖະບານລາວໄດ້ວາງເປົ້າໝາຍທີ່ຈະຫຼຸດຜ່ອນການນຳໃຊ້ນ້ຳມັນຈາກໄຕ້ດິນໃຫ້ໄດ້ 5% ໃນປີ 2015. ມີການຄາດຄະເນວ່າ: ການນຳໃຊ້ນ້ຳມັນກາຊວນຈະເພີ້ມຂຶ້ນເຖິງ 393 ລ້ານລິດ ຕໍ່ ປີ ໃນປີ 2015[8]. ນັ້ນກໍ່ໝາຍວ່າວ່າຈະຕ້ອງຜະລິດນ້ຳມັນກາຊວນຊີວະພາບໃຫ້ໄດ້ ປະມານ 19.7 ລ້ານລິດ ຕໍ່ ປີ. ຍ້ອນວ່າຜົນຜະລິດຂອງໝາກເຍົາຍັງບໍ່ທັນສາມາດທີ່ຈະກຳນົດໄດ້ແນ່ນອນ, ມັນຈຶ່ງເປັນການຍາກທີ່ຈະສາມາດກຳນົດເນື້ອທີ່ປູກໃຫ້ພຽງພໍຕໍ່ຄວາມຕ້ອງການໄດ້. ເຖິງແນວໃດກໍ່ຕາມ, ຖ້າຫາກວ່າຈະຕ້ອງມີການຜະລິດນ້ຳມັນກາຊວນຊີວະພາບຈາກນ້ຳມັນໝາກເຍົາແລ້ວ ກໍ່ມີຄວາມຈຳເປັນທີ່ຈະຕ້ອງຜະລິດແກ່ນໝາກເຍົາໃຫ້ໄດ້ປະມານ 78,000 ໂຕນ ຕໍ່ ປີ. ເມື່ອນຳມາປຽບທຽບກັບສະຖິຕິການຜະລິດຢູ່ໃນ ສປປ.ລາວ ປະຈຳປີ 2006, ຜົນຜະລິດຖົ່ວເຫຼືອງແມ່ນປະມານ 12,000 ໂຕນ ຕໍ່ ປີ ແລະ ຜົນຜະລິດສາລີ ມີ ປະມານ 500,000 ໂຕນ ຕໍ່ ປີ[9]. ໃນສະຖານະການປະຈຸບັນນີ້, ຄວາມຕ້ອງການດັ່ງກ່າວບໍ່ອາດສາມາດທີ່ຈະທົດແທນໄດ້ດ້ວຍໝາກເຍົາ ພາຍໃນ 5-10 ປີ ຂ້າງໜ້າ.

ຄຳແນະນຳເພີ່ມເຕີມ: ພືດພະລັງງານ ເຊັ່ນ: ຖົ່ວເຫຼືອງ, ໝາກອື, ນ້ຳມັນທີ່ໄດ້ຈາກແກ່ນພືດ, ແກ່ນຕາວັນ, ແຕ້ຮອຍ, ໝາກງ່າ, ແລະ ພືດສະນິດອື່ນໆ ຄວນຈະໄດ້ຮັບການພິຈາລະນາໃຫ້ເປັນແຫຼ່ງວັດຖຸດິບ ເພື່ອທີ່ຈະນຳໃຊ້ເຂົ້າໃນການຜະລິດນ້ຳມັນກາຊວນຊີວະພາບ.

V.III ໝາກເຍົາສຳລັບການຜະລິດກະແສໄຟ້າໃນຊົນນະບົດ

ການຜະລິດກະແສໄຟຟ້າຈາກນ້ຳມັນໝາກເຍົາ ໝາຍເຖິງການເພີ່ມຕ່ອງໂສ້ມູນຄ່າພາຍໃນບ້ານທີ່ມີການປູກໝາກເຍົາ. ເຖິງແນວໃດກໍ່ຕາມ, ເນື່ອງຈາກວັດຖຸອຸປະກອນຮັບໃຊ້ເຂົ້າໃນການຜະລິດ ແລະ ການດັດແປງເຄື່ອງຈັກຍັງມີລາຄາສູງ, ມັນຈຶ່ງຂ້ອນຂ້າງເປັນໄປໄດ້ຍາກ. ຍິ່ງໄປກວ່ານັ້ນ, ການຊົມໃຊ້ພະລັງງານຢູ່ໃນຊົນນະບົດຍັງມີລັກສະນະຈຳກັດ ຈຶ່ງເຮັດໃຫ້ລາຍຮັບຈາກການຈຳໜ່າຍກະແສໄຟ້າຍັງມີໜ້ອຍ[10].

VI. *ຄວາມທ້າທາຍສຳລັບຊາວກະສິກອນຂະໜາດນ້ອຍ*

ດັ່ງທີ່ໄດ້ອະທິບາຍໃນຫົວຂໍ້ ຄວາມອາດສາມາດຂອງໝາກເຍົາໃນຂ້າງເທິງນັ້ນ, ໃນຫົວຂໍ້ນີ້ພວກເຮົາຈະໄດ້ນຳສະເໜີກ່ຽວກັບຂໍ້ຈຳກັດສະເພາະຕໍ່ການຍອມຮັບ ແລະ ການພັດທະນາຂອງໂຄງການປູກໝາກເຍົາເປັນເສດຖະກິດຂະໜາດໜ້ອຍຂອງຊາວກະສິກອນຢູ່ໃນ ສປປ.ລາວ. ໂດຍທົ່ວໄປແລ້ວ, ຫົວໃຈສຳຄັນໃນການຍອມຮັບ ແລະ ການພັດທະນາໂຄງການປູກໝາກເຍົາເປັນເສດຖະກິດຂະໜາດນ້ອຍໃນຊຸມຊົນໃນຫຼາຍໆປະເທດນັ້ນ ກໍ່ຄື: ການຂາດການຖ່າຍທອດຄວາມຮູ້ ແລະ ການສ້າງຄວາມອາດສາມາດໃຫ້ກັບຊາວກະສິກອນ, ການຂາດການວາງແຜນການທາງດ້ານເສດຖະກິດຂອງບໍລິສັດ ແລະ ຊາວກະສິກອນ, ການຂາດຄວາມເຂົ້າໃຈທາງດ້ານການຕະຫຼາດ, ການຂາດຄວາມຮູ້ທາງດ້ານກົດໝາຍທີ່ໃຊ້ອ້າງອີງໃນສັນຍາລະຫວ່າງບໍລິສັດ ແລະ ຊາວກະສິກອນ.

ສິ່ງທີ່ທ້າທາຍໂດຍລວມທຳອິດ ບໍລິສັດ ແລະ ຜູ້ປະກອບການ (ເຊັ່ນ: NGO, ສະຖາບັນຕ່າງໆ ແລະ ສະມາຄົມ) ໃນແຕ່ລະປະເທດແມ່ນໄດ້ໃຫ້ຂໍ້ມູນຂ່າວສານ ຫຼື ການຊ່ວຍເຫຼືອທາງດ້ານເຕັກນິກວິຊາການ ຕະຫຼອດຮອດການລົງຕິດຕາມກວດກາທີ່ຜິດພາດແກ່ຊາວກະສິກອນ. ຍິ່ງໄປກວ່ານັ້ນ, ບໍລິສັດຍັງບໍ່ໄດ້ໃຫ້ຄຳໝັ້ນສັນຍາທາງດ້ານການຜະລິດ, ການຄິດໄລ່ກຳໄລ ແລະ ໄລຍະເວລາຂອງການເກັບກູ້ຜົນຜະລິດໃນໄລຍະທຳອິດ ເຊິ່ງສິ່ງຕ່າງໆເລົ່ານີ້ເປັນສາຍເຫດໃຫ້ມີຂໍ້ຂັດແຍ່ງ ແລະ ການຍຸດສະງັກທາງດ້ານການຜະລິດ. ບັນຫາດັ່ງກ່າວນີ້ຍັງໄດ້ປະກົດອອກມາໃຫ້ເຫັນ ໃນຜູ້ປະກອບການລາຍອື່ນໆທີ່ກ່ຽວຂ້ອງໃນໂຄງການປູກໝາກເຍົາ ເຊິ່ງພວກເຂົາກໍ່ໄດ້ນຳເອົາຂໍ້ມູນດັ່ງກ່າວເຂົ້າໃນການວິເຄາະໂຄງການປູກຂະໜາດໃຫຍ່. ຍ້ອນການຂາດການວາງແຜນໂຄງການທີ່ເໝາະສົມ, ມັນມີຄວາມເປັນໄປໄດ້ຍາກທີ່ຈະປະເມີນໂອກາດທີ່ແທ້ຈິງໃນດ້ານຜົນປະໂຫຍດ ໂດຍສະເພາະແມ່ນກຳໄລທີ່ຈະໄດ້ຮັບ ຕະຫຼອດຮອດການພັດທະນາດ້ານການຕະຫຼາດ ເຊິ່ງເປັນສາເຫດໃຫ້ໂຄງການບໍ່ປະສົບຜົນສຳເລັດ.

ຄວາມທ້າທາຍດ້ານອື່ນໆ ທີ່ປະກົດອອກໃຫ້ເຫັນໃນປະເທດອື່ນໆ ກໍ່ຄືການສ້າງສະຖາບັນ ເຊິ່ງຈະນຳມາທາງດ້ານການແຂ່ງຂັນດ້ານການຕະຫຼາດ. ການຂາດ ການສະໜັບສະໜູນຈາກອົງການຂອງລັດ ແລະ ລະບົບກົດໝາຍທີ່ຈະຮັບປະກັນດ້ານສັນຍາຖືໄດ້ວ່າເປັນຄວາມທ້າທາຍຢ່າງໜຶ່ງເຊັ່ນດຽວກັນ. ພໍ່ຄ້າທັງຫຼາຍອາດຈະຊື້ແກ່ນຈາກຊາວກະສິກອນໃນລາຄາທີ່ຕ່ຳກວ່າລາຄາທີ່ກຳນົດໄວ້ໃນທ້ອງຕະຫຼາດ ຫຼື ຕ່ຳກວ່າລາຄາທີ່ໄດ້ກຳນົດໄວ້ໃນເບື້ອງຕົ້ນໂດຍທີ່ບໍ່ໃຫ້ຄວາມສົນໃຈຕໍ່ກັບສັນຍາທີ່ເຄີຍເຊັນກັນໄວ້ກ່ອນໜ້ານັ້ນ. ໃນພາກຕໍ່ໄປນີ້, ຄວາມທ້າທາຍທີ່ສຳຄັນຕໍ່ການຍອມຮັບ ແລະ ການ

[8] ການສຳຫຼວດການນຳໃຊ້ນ້ຳມັນເພື່ອການອະນຸລັກຮັກສາການນຳໃຊ້ພະລັງງານຢ່າງມີປະສິດຕິພາບເພື່ອສົ່ງເສີມເຕັກໂນໂລຍີໃໝ່ດ້ານນ້ຳມັນກະຊວານຊີວະພາບຢູ່ໃນ ສປປ.ລາວ, ພຶດສະພາ 2008, www.lao-ire.org/documents/reports/0856/-LIRE-report_Biofuel-NEDO.pdf

[9] ສູນສະຖິຕິກະສິກຳ, ກະຊວງກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້, ວຽງຈັນ 2006.

[10] FONDEM, ການສຶກສາດ້ານການນຳໃຊ້ນ້ຳມັນກາຊວນຊີວະພາບສຳລັບການຜະລິດກະແສໄຟ້າເພື່ອການອະນຸລັກສິ່ງແວດລ້ອມໃນແຂວງຫຼວງພະບາງ, 2006

ພັດທະນາດ້ານການປູກພາກເຍົາເປັນເສດຖະກິດໃນ ສປປ.ລາວ ໄດ້ຖືກກໍານົດໄວ້ໂດຍລະອຽດ.

VI.I ຊ່ອງຫວ່າງໃນການຕິດຕໍ່ພົວພັນລະຫວ່າງ ຜູ້ປະກອບການ

ຄວາມທ້າທາຍທໍາອິດສໍາລັບຊາວກະສິກອນຢູ່ໃນ ສປປ.ລາວ ກໍ່ຄື ຊ່ອງຫວ່າງໃນການຕິດຕໍ່ພົວພັນລະຫວ່າງຜູ້ປະກອບການ. ຊ່ອງຫວ່າງເຫຼົ່ານີ້ບໍ່ໄດ້ເກີດຂຶ້ນພຽງແຕ່ຊາວກະສິກອນເອງ, ແຕ່ມັນເກີດຂຶ້ນລະຫວ່າງຊາວກະສິກອນ ແລະ ບໍລິສັດ, ລະຫວ່າງບໍລິສັດ ແລະ ລັດຖະບານ, ແລະ ລະຫວ່າງຊາວກະສິກອນ ແລະກັບ ລັດຖະບານ.

ອີງຕາມການລົງສໍາຫຼວດສະພາບພື້ນທີ່ຕົວຈິງຂອງ LIRE ເມື່ອບໍ່ດົນມານີ້, ໄດ້ມີການຕິດຕໍ່ພົວພັນກັນຢ່າງຜິດພາດລະຫວ່າງຊາວກະສິກອນທີ່ອາໃສຢູ່ໃນທ້ອງຖິ່ນ ຜູ້ທີ່ໄດ້ດໍາເນີນໂຄງການປູກພາກເຍົາ. ບັນຫາທີ່ສໍາຄັນທີ່ພົບກໍ່ຄື ລາຄາທີ່ກໍານົດໃນທ້ອງຕະຫຼາດ ແລະ ລາຍລະອຽດຂອງສັນຍາ. ປັດໃຈຕົ້ນຕໍຂອງບັນຫາເຫຼົ່ານີ້ກໍ່ຄືວ່າ ຊາວກະສິກອນບໍ່ໄດ້ຮັບການຈັດຕັ້ງທີ່ດີ ແລະ ບໍ່ໄດ້ຢູ່ໃນຖານະທີ່ຕໍ່ລອງໄດ້.

ໃນທາງດຽວກັນນີ້, ການຕິດຕໍ່ພົວພັນລະຫວ່າງຊາວກະສິກອນ ແລະ ບໍລິສັດຍັງມີຂໍ້ຈໍາກັດ ໂດຍສະເພາະໃນດ້ານການໃຫ້ການຊ່ວຍເຫຼືອທາງດ້ານເຕັກນິກ ແລະ ການຄາດຄະເນທາງດ້ານການຜະລິດ ແລະ ຜົນກໍາໄລທີ່ຈະໄດ້ຮັບເໝືອນດັ່ງທີ່ເກີດຂຶ້ນຢູ່ໃນຫຼາຍໆປະເທດ. ການຕິດຕໍ່ພົວພັນ ແລະ ການຮ່ວມມືລະຫວ່າງບໍລິສັດ ແລະ ອົງການຂອງລັດກໍ່ຍັງມີຂໍ້ຈໍາກັດເຊັ່ນດຽວກັນ. ໂດຍທົ່ວໄປແລ້ວ, ຕ່າງຝ່າຍຕ່າງກໍ່ຂາດຄວາມຮັບຜິດຊອບ ແລະ ບໍ່ໄດ້ມີການທ້າງທາກະກຽມລະຫວ່າງຊາວກະສິກອນ ແລະ ພາກສ່ວນອື່ນໆທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ. ສຸດທ້າຍ, ນອກຈາກຈະມີຄວາມພະຍາຍາມຢ່າງຕໍ່ເນື່ອງເພື່ອແກ້ໄຂບັນຫາຕ່າງໆແລ້ວ, ຂໍ້ມູນຂ່າວສານລະຫວ່າງອົງການຂອງລັດ ແລະ ຊາວກະສິກອນຄວນໄດ້ຮັບການປັບປຸງໄປໃນທາງທີ່ດີຂຶ້ນ. ສະຫຼຸບລວມແລ້ວ, ຍັງຖືໄດ້ວ່າຍັງມີຂໍ້ຜິດພາດທາງດ້ານການຕິດຕໍ່ພົວພັນ ຫຼື ຂາດການຕິດຕໍ່ພົວພັນລະຫວ່າງຜູ້ໃຫ້ການສົ່ງເສີມ ແລະ ທຸກພາກສ່ວນທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ. ດັ່ງນັ້ນ, ສິ່ງດັ່ງກ່າວນີ້ ຈຶ່ງເປັນສາເຫດໃຫ້ກັບການນໍາໄປສູ່ການຂາດຄວາມເຊື່ອໝັ້ນ, ການປູກພາກເຍົາທີ່ບໍ່ມີປະສິດຕິພາບ ແລະ ການຕະຫຼາດທີ່ລົ້ມເຫຼວ.

VI.II ການຂາດຕະຫຼາດ, ການປະຕິບັດທີ່ເປັນການຜູກຂາດແຕ່ພຽງຝ່າຍດຽວ ແລະ ການປະຕິບັດສັນຍາທີ່ບໍ່ມີປະສິດຕິຜົນ

ນັບຕັ້ງແຕ່ຕະຫຼາດບໍ່ໄດ້ຮັບການພັດທະນາ ແລະ ບໍ່ມີການສະໜັບສະໜູນໃຫ້ແກ່ສະມະຄົມຊາວກະສິກອນ, ຊາວກະສິກອນກໍ່ບໍ່ໄດ້ຮັບການຈັດຕັ້ງເປັນກຸ່ມ ແລະ ບໍ່ໄດ້ຢູ່ໃນຖານະທີ່ສາມາດຕໍ່ລອງໄດ້. ການຂາດຄວາມອາດສາມາດທາງດ້ານກົດໝາຍ ແລະ ການຂາດການແຂ່ງຂັນດ້ານການຕະຫຼາດ, ໝາຍຄວາມວ່າ ຊາວກະສິກອນຍາມໃດກໍ່ຢູ່ໃນທ່າເສຍປຽບສະເໝີ. ໃນປະຈຸບັນນີ້, ໄດ້ມີການຜູກຂາດທາງດ້ານການປູກພາກເຍົາເປັນເສດຖະກິດ ເຊິ່ງມີພຽງແຕ່ບໍລິສັດ ຫຼື ພໍ່ຄ້າເທົ່ານັ້ນທີ່ລົງໄປແຕ່ລະເມືອງ ຫຼື ແຕ່ລະບ້ານ. ຊາວກະສິກອນຈໍາເປັນຕ້ອງໄດ້ຍອມຮັບເອົາລາຄາທີ່ທາງບໍລິສັດ ຫຼື ພໍ່ຄ້າກໍານົດເອົາໄວ້. ລາຄາທີ່ກໍານົດເອົາໄວ້ນັ້ນ ແມ່ນຕໍ່າກ່ວາລາຄາທີ່ແທ້ຈິງ ຫຼື ລາຄາທີ່ເຄີຍກໍານົດໄວ້ໃນສັນຍາ. ເນື່ອງຈາກການບັງຄັບໃຊ້ໃນສັນຍາ ແລະ ການເຄົາລົບຕໍ່ສັນຍາບໍ່ໄດ້ຮັບການປະຕິບັດລະຫວ່າງບໍລິສັດ ແລະ ຊາວກະສິກອນ, ມັນຈຶ່ງອາດຈະເປັນຄວາມຮັບຜິດຊອບຂອງທາງພາກລັດທີ່ຈະຕ້ອງລົງໄປໃຫ້ການສົ່ງເສີມ ແລະ ແນະນໍາດ້ານການປະຕິບັດສັນຍາໃຫ້ກັບປະຊາຊົນ.

ຕະຫຼາດທີ່ມີຄວາມໝັ້ນຄົງ ແລະ ຍຸດຕິທໍາຈະມີຄວາມຍຸ້ງຍາກທີ່ຈະພັດທະນາ ຕໍ່ໄປໄດ້ຖ້າຫາກວ່າບໍ່ມີການປະສານງານ ແລະ ການເຄົາລົບລະຫວ່າງຜູ້ປະກອບການ ແລະ ຜູ້ທີ່ມີສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງໃນໂຄງການທັງໝົດ. ໃນຂະນະທີ່ບໍ່ສາມາດລະບຸໄດ້ວ່າແມ່ນໃຜຈະເປັນຜູ້ດໍາເນີນການດ້ານການຕະຫຼາດ ຫຼື ເຂົ້າມາເກັບຊື້ທີ່ແນ່ນອນ, ບາດກ້າວສໍາຄັນກ່ອນອື່ນໝົດກໍ່ຄືວ່າຈະຕ້ອງກໍານົດໃຫ້ໄດ້ວ່າແມ່ນໃຜຈະເປັນຜູ້ມີບົດບາດຕົ້ນຕໍເພື່ອເຂົ້າມາດໍາເນີນການໃນດ້ານນີ້ໃນອະນາຄົດ. ຖ້າຫາກວ່າສາມາດລະບຸໄດ້ວ່າໃຜຈະເປັນຜູ້ດໍາເນີນການດ້ານການຕະຫຼາດ, ມັນຈະມີຄວາມເປັນໄປໄດ້ທີ່ຈະດໍາເນີນການສົ່ງເສີມການປະສານງານລະຫວ່າງຜູ້ຊື້ ແລະ ທັງເປັນການຮັບປະກັນວ່າໂຄງການດັ່ງກ່າວຈະໄດ້ຮັບການປະຕິບັດໄປດ້ວຍຮູບການຍຸດຕິທໍາ.

VI.III ການຂາດການສົ່ງເສີມ ແລະ ຂໍ້ມູນຂ່າວສານ

ຄວາມທ້າທາຍອັນທີ່ສາມໃນ ສປປ.ລາວ ກໍ່ຄືການຂາດການສົ່ງເສີມ ແລະ ຂໍ້ມູນຂ່າວສານທີ່ຈະຕອບສະໜອງໃຫ້ກັບຊາວກະສິກອນຂະໜາດນ້ອຍ ເຊິ່ງເປັນປະເດັນສໍາຄັນທີ່ຈະສາມາດຊ່ວຍໃຫ້ເຂົາເຈົ້າເຂົ້າເຖິງຕະຫຼາດທີ່ແທ້ຈິງໄດ້. ຂະແໜງການທີ່ວ່ານີ້ໄດ້ແກ່ຂະແໜງການທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບການໃຫ້ການບໍລິການຂັ້ນພື້ນຖານກ່ຽວກັບໂຄງຮ່າງພື້ນຖານ, ຂະແໜງການທີ່ໃຫ້ການບໍລິການ ແລະ ການສະໜັບສະໜູນດ້ານການເງິນ ແລະ ການຕະຫຼາດ ແລະ ຂະແໜງການທີ່ໃຫ້ການຊ່ວຍເຫຼືອດ້ານເຕັກນິກວິຊາການ.

ຍ້ອນວ່າຊາວກະສິກອນຢູ່ໃນພື້ນທີ່ທີ່ຫ່າງໄກຊອກຫຼີກ ແລະ ໂຄງລ່າງພື້ນຖານຍັງບໍ່ທັນສາມາດທີ່ຈະຊ່ວຍໃຫ້ພວກເຂົາເຂົ້າເຖິງຕະຫຼາດໄດ້, ມູນຄ່າການຂົນສົ່ງ ແລະ ຄວາມສະດວກສະບາຍດ້ານການຂົນສົ່ງແກ່ນແມ່ນຕ້ອງໃຊ້ງົບປະມານຫຼາຍ ແລະ ທັງເປັນພາລະໜັກໃຫ້ກັບຊາວກະສິກອນ. ຍ້ອນເຫດຜົນດັ່ງກ່າວນີ້, ມັນເປັນການຍາກທີ່ຈະເຊື່ອມໂຍງຊາວກະສິກອນເຂົ້າກັບຕະຫຼາດ ແລະ ຖືໄດ້ວ່າເປັນບັນຫາທີ່ຍຸ້ງຍາກທີ່ສຸດສໍາລັບໂຄງການປູກພາກເຍົາເປັນເສດຖະກິດ.

ຂໍ້ຈໍາກັດດ້ານອື່ນໆທີ່ຊາວກະສິກອນຕ້ອງເອົາຊະນະໃຫ້ໄດ້ນັ້ນກໍ່ຄືການເຂົ້າເຖິງຂໍ້ມູນຂ່າວສານດ້ານການຕະຫຼາດ. ອີງຕາມຄໍາໃຫ້ສໍາພາດຂອງຊາວກະສິກອນສ່ວນໃຫຍ່ໃນຊ່ວງໄລຍະເວລາທີ່ LIRE ລົງໄປສໍາຫຼວດຂໍ້ມູນໃນພື້ນທີ່ຕົວຈິງກໍ່ພົບວ່າພວກເຂົາໄດ້ຮັບຂໍ້ມູນຂ່າວສານໜ້ອຍ ກ່ຽວກັບຕະຫຼາດຂອງພາກເຍົາໂດຍສະເພາະຂໍ້ມູນຂ່າວສານດ້ານລາຄາ ແລະ ແນວໂນ້ມທາງດ້ານການຕະຫຼາດ. ຊາວກະສິກອນໄດ້ຮັບຂໍ້ມູນຂ່າວສານທັງໝົດກ່ຽວກັບພາກເຍົາຈາກບໍລິສັດທີ່ຕອບສະໜອງແກ່ນພັນ ແລະ ຈາກຊາວບ້ານຄົນອື່ນໆ. ການເຂົ້າເຖິງຂໍ້ມູນຂ່າວສານດ້ານການຕະຫຼາດຂອງຊາວກະສິກອນຈະຕ້ອງໄດ້ຮັບການປັບປຸງໂດຍໄວທີ່ສຸດໂດຍສະຖາບັນຂອງລັດ ເຊັ່ນ: ຫ້ອງການກະສິກໍາ-ປ່າໄມ້ເມືອງ (ດັ່ງທີ່ໄດ້ປະຕິບັດກັບພືດເສດຖະກິດຊະນິດອື່ນໆມາແລ້ວ) ແລະ ຕ້ອງສ້າງສື່ ແລະ ອຸປະກອນການສົ່ງເສີມທີ່ເພີ່ມຂຶ້ນ. ອີງຕາມການສັງເກດຕິລາຄາຂອງ LIRE, ໂທລະພາບແມ່ນສື່ທີ່ຈະສາມາດຕອບສະໜອງຂໍ້ມູນຂ່າວສານດ້ານການຕະຫຼາດໃຫ້ກັບປະຊາຊົນໃນລະດັບກາງ. ອີກຢ່າງໜຶ່ງຂໍ້ມູນພື້ນຖານດ້ານການຕະຫຼາດ, ຊາວກະສິກອນຍັງບໍ່ໄດ້ເຂົ້າເຖິງຂໍ້ມູນພື້ນຖານດ້ານການເງິນທີ່ຈະຊ່ວຍໃຫ້ພວກເຂົາດໍາເນີນທຸລະກິດດ້ານການປູກພາກເຍົາໄດ້ຢ່າງມີປະສິດຕິພາບ.

ຂໍ້ຍຸ້ງຍາກທີ່ສຸດ ແລະ ສຸດທ້າຍໃນການສົ່ງເສີມຊາວກະສິກອນຢູ່ໃນ ສປປ. ລາວ ກໍ່ຄື ການຂາດດ້ານການຊ່ວຍເຫຼືອທາງດ້ານເຕັກນິກວິຊາການ ແລະ ການຈັດການທີ່ດີສໍາລັບການປູກ ແລະ ການເກັບກູ້. ພາກເຍົາໃນການເປັນພືດເສດຖະກິດຍັງຄົງເປັນສິ່ງໜຶ່ງທີ່ຖືວ່າຍັງໃໝ່ໃນ ສປປ.ລາວ. ອີງຕາມການລົງສໍາຫຼວດຕົວຈິງຂອງ LIRE ໃນໄລຍະຜ່ານມາກໍ່ພົບວ່າຊາວກະສິກອນຍັງມີທັກສະ ແລະ ຄວາມຮູ້-ຄວາມສາມາດທີ່ຍັງຕໍ່າໃນດ້ານການປູກພາກເຍົາ. ການຂາດການຊ່ວຍເຫຼືອດ້ານເຕັກນິກວິຊາການພ້ອມທັງການຂາດຄວາມຮູ້ດ້ານການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດທີ່ດີ ແມ່ນສິ່ງໜຶ່ງທີ່ບໍ່ແນ່ນອນໃນປະຈຸບັນ ເຊິ່ງທາງສະຖາບັນ ຫຼື ອົງການຈັດຕັ້ງຂອງລັດຈະຕ້ອງເປັນຜູ້ທີ່ມີບົດບາດທີ່ສຸດໃນການຕອບສະໜອງດ້ານຂໍ້ມູນຂ່າວສານໃຫ້ກັບປະຊາຊົນ.

ສະຫຼຸບລວມແລ້ວ, ໃນພາບລວມຂອງສະຖານະການປະຈຸບັນ, ຊາວກະສິກອນຂະໜາດນ້ອຍໃນ ສປປ.ລາວ ຍັງຈະຕ້ອງເປັນຜູ້ທີ່ມີບົດບາດສໍາຄັນທີ່ຈະຕອບສະໜອງດ້ານແຮງງານ, ທີ່ດິນ, ແລະ ເງິນເຂົ້າໃນການປູກພືດເສດຖະກິດໃໝ່ນີ້ ໂດຍທີ່ບໍ່ທັນໄດ້ຮັບການຊ່ວຍເຫຼືອດ້ານການຕະຫຼາດ, ເຕັກນິກວິຊາການ ຫຼື ການຊ່ວຍເຫຼືອດ້ານກົດໝາຍ ຫຼື ເວົ້າໃຫ້ເຂົ້າໃຈງ່າຍໆແລ້ວກໍ່ຄືວ່າ: ຊາວກະສິກອນບໍ່ມີຄວາມຍິນດີທີ່ຈະລົງທຶນທັງໝົດເຂົ້າໃນການປູກພາກເຍົາເປັນພືດເສດຖະກິດ ຖ້າຫາກວ່າບໍ່ມີການຄໍ້າປະກັນທາງດ້ານປະລິມານແກ່ນທີ່ຕ້ອງການ ແລະ ການກໍານົດລາຄາທີ່ແນ່ນອນ. ຍິ່ງໄປກວ່ານັ້ນ, ພວກເຂົາຍັງບໍ່ຕ້ອງການທີ່ຈະເສຍເງິນລົງທຶນໃນໂຄງການດັ່ງກ່າວ ຖ້າຫາກວ່າພວກເຂົາບໍ່ໄດ້ຮັບຂໍ້ມູນຂ່າວສານດ້ານການຕະຫຼາດທີ່ເຊື່ອຖືໄດ້. ໃນທາງທິດສະດີແລ້ວ, ມັນເປັນທີ່ຍອມຮັບກັນວ່າ ຊາວກະສິກອນຜູ້ທີ່ມີລາຍໄດ້ໜ້ອຍບໍ່ຕ້ອງການທີ່ຈະມີຄວາມສ່ຽງຕໍ່ກັບໂຄງການປູກພາກເຍົາ; ແຕ່ໃນຄວາມເປັນຈິງແລ້ວ, ມັນ

ເປັນທີ່ຮັບຮູ້ກັນດີວ່າຊາວກະສິກອນກຳລັງຕົກຢູ່ໃນພາວະສ່ຽງແທນທີ່ຈະຢູ່ໃນສະພາບທີ່ຈະໄດ້ຮັບໂອກາດ. ເພື່ອເຮັດຊ່ວຍໃຫ້ຊາວກະສິກອນຂະໜາດນ້ອຍປະສົບຜົນສຳເລັດ ປະເດັນຕ່າງໆທີ່ກ່າວມານັ້ນຕ້ອງໄດ້ນຳມາພິຈາລະນາເພື່ອຫາທາງແກ້ໄຂ.

VII. *ໂອກາດ*

ຜ່ານການທຳຄວາມເຂົ້າໃຈກັບຂໍ້ຈຳກັດຕໍ່ການຮອງຮັບ ແລະ ຄວາມທ້າທາຍສະເພາະທີ່ມີຕໍ່ຊາວກະສິກອນທີ່ປູກໝາກເຍົາຂະໜາດນ້ອຍຢູ່ໃນ ສປປ.ລາວ, ມັນມີຄວາມເປັນໄປໄດ້ທີ່ຈະກຳນົດທິດທາງ ແລະ ໂອກາດທີ່ຈະແກ້ໄຂບັນຫາດັ່ງກ່າວ. ໃນເນື້ອຫາຕໍ່ໄປນີ້, ພວກເຮົາໄດ້ມີການນຳໂອກາດສຳລັບລິເລີ່ມການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ. ເງື່ອນໄຂລະອຽດສຳລັບການຮັບມືຕໍ່ກັບຄວາມທ້າທາຍຕ່າງໆເຫຼົ່ານີ້ຈະຕ້ອງໄດ້ຮັບການພັດທະນາຂຶ້ນພາຍຫຼັງທີ່ມີການພິຈາລະນາຄົ້ນຄວ້າຢ່າງລະອຽດທີ່ຖ້ວນແລ້ວ.

ການນຳໃຊ້ຊັບພະຍາກອນທີ່ມີຢູ່ສຳລັບການປັບປຸງຄຸນນະພາບ ຂອງຂະແໜງການສົ່ງເສີມ

ຂະແໜງການສົ່ງເສີມກະສິກຳ ເຊິ່ງເປັນສ່ວນໜຶ່ງຂອງອົງການຈັດຕັ້ງຂອງລັດຖະບານລ້ວນແລ້ວແຕ່ເຄີຍໄດ້ຮັບປະສົບປະການອັນລ້ຳຄ່າຜ່ານມາແລ້ວ ຈາກວຽກງານການສົ່ງເສີມກະສິກຳໃນດ້ານອື່ນໆ ເຊັ່ນ: ການປູກຢາງພາລາ, ລະບົບການຜະລິດກາເຟອິນຊີ, ການປູກໄມ້ແບບຍືນຍົງ ແລະ ອື່ນໆ. ຖ້າຫາກວ່າຊັບພະຍາກອນເຫຼົ່ານີ້ສາມາດຖືກນຳກັບໃຊ້ເພື່ອຊ່ວຍ ແລະ ຝຶກພະນັກງານກະສິກຳເມືອງ ແລະ ຊາວກະສິກອນເຂົ້າໃນຕ່ອງໂສ້ການຕະຫຼາດຂອງໝາກເຍົາໄດ້, ຊາວກະສິກອນທີ່ຢູ່ຫ່າງໄກສອກຫຼີກກໍ່ຈະມີຄວາມເຂັ້ມແຂງ ແລະ ພັດທະນາໄປໃນດ້ານທີ່ຍືນຍົງໄດ້. ເພື່ອບັນລຸຕາມເປົ້າໝາຍດັ່ງກ່າວ, ພະນັກງານສົ່ງເສີມຕ້ອງສາມາດເຂົ້າເຖິງຂໍ້ມູນຂ່າວສານດ້ານເຕັກນິກວິຊາການເຊັ່ນ: ການຈັດຕັ້ງທີ່ດີທີ່ສຸດ ຫຼື ເຄື່ອງມືທີ່ຊ່ວຍໃນການຕັດສິນໃຈ. ໃນກໍລະນີນີ້, ການຮ່ວມມືກັບພາກສ່ວນເອກະຊົນອາດຈະຊ່ວຍເຮັດໃຫ້ການປະຕິບັດວຽກງານໄດ້ດີຂຶ້ນ ແລະ ມີຜົນປະໂຫຍດຫຼາຍຂຶ້ນກວ່າເກົ່າ.

ການສ້າງຄວາມເຂັ້ມແຂງໃຫ້ກັບບົດບາດຂອງຊາວກະສິກອນໂດຍການສ້າງຕັ້ງສະມາຄົມຊາວກະສິກອນທີ່ປູກໝາກເຍົາ

ອີງຕາມປະສົບປະການຂອງທີມງານທີ່ລົງໄປສຶກສາພາກສະໜາມ ໂດຍສ່ວນໃຫຍ່ແລ້ວພົບວ່າຍັງຂາດການຕິດຕໍ່ພົວພັນລະຫວ່າງຊາວນາກັບຜູ້ປະກອບການໝາກເຍົາລາຍອື່ນໆ. ການລົງທຶນໃສ່ການປູກໝາກເຍົາໃນຖານະເປັນພືດເສດຖະກິດຂອງຊາວກະສິກອນສາມາດເປັນທາງເລືອກໜຶ່ງ ໃນການສ້າງຄວາມເຂັ້ມແຂງໃຫ້ກັບບົດບາດຂອງຊາວກະສິກອນໃນການປູກໝາກເຍົາ ແລະ ການຕະຫຼາດ.

ການສ້າງຄວາມອາດສາມາດໂດຍການສ້າງສວນສາທິດ

ຈຸດປະສົງຂອງການສ້າງສວນສາທິດ ນອກຈາກຈະເປັນການຮຽນຮູ້ທາງດ້ານວິຊາການແລ້ວ, ຍັງເພື່ອການປະເມີນຜົນກະທົບທາງດ້ານສະພາບແວດລ້ອມ, ເສດຖະກິດ ແລະ ສັງຄົມນຳອີກດ້ວຍ. ເພື່ອພັດທະນາສວນສາທິດໃຫ້ປະສົບຜົນສຳເລັດນັ້ນ, ການສະໜັບສະໜູນດ້ານການຈັດຕັ້ງ ແລະ ການເງິນແມ່ນມີຄວາມຈຳເປັນທີ່ສຸດ. ພາຍຫຼັງທີ່ໄດ້ມີການປະຕິບັດໃນໄລຍະທຳອິດ ແລະ ມີຜົນໄດ້ຮັບ, ມັນມີຄວາມຈຳເປັນທີ່ຈະປະເມີນວ່າໂຄງການດັ່ງກ່າວຈະສາມາດຍືນຍົງຄົງຕົວຢູ່ໄດ້ໃນສະພາບຄວາມເປັນຈິງ ຫຼື ບໍ່.

ອີກຢ່າງໜຶ່ງ, ເປົ້າໝາຍຂອງສວນສາທິດແມ່ນເພື່ອສົ່ງເສີມຂະບວນການສ້າງຄວາມອາດສາມາດໂດຍການຈ້າງ ແລະ ຝຶກອົບຮົມຊາວກະສິກອນ ແລະ ພະນັກງານສົ່ງເສີມກະສິກຳເມືອງ. ການເພີ້ມຄວາມອາດສາມາດໃນທ້ອງຖິ່ນແມ່ນໜຶ່ງໃນເປົ້າໝາຍສຳຄັນໃນການປ່ຽນແປງໃໝ່ຂອງໂຄງການປູກໝາກເຍົາ ໃຫ້ກ້າວໄປສູ່ຄວາມສຳເລັດໃນອານາຄົດຂ້າງໜ້າ. ອີກດ້ານໜຶ່ງ, ຜົນການສຶກສາທີ່ໄດ້ຮັບຈາກໂຄງການສ້າງສວນສາທິດປູກໝາກເຍົາກໍ່ເປັນສິ່ງປະຈັກຕາທີ່ດີສຳລັບການຮຽນຮູ້ ແລະ ກິດຈະກຳອື່ນໆໃນຂັ້ນຕໍ່ໆໄປ ແລະ ທັງເປັນການເພີ້ມຄວາມພະຍາຍາມໃນສຶກສາຄົ້ນຄວ້າ ເພື່ອການປະເມີນຄວາມອາດສາມາດຂອງໂຄງການປູກໝາກເຍົາ.

ຮູບພາບ: ການສຶກສາກ່ຽວກັບໄລຍະການປູກ ແລະ ການໃສ່ປຸ໋ຍທີ່ແຕກຕ່າງກັນຢູ່ທີ່ສວນທົດລອງປູກໝາກເຍົາຂອງລັດວິສາຫະກິດນ້ຳມັນເຊື້ອໄຟລາວ

ກຳນົດຊ່ອງທາງດ້ານຕະຫຼາດກ່ອນການສົ່ງເສີມການປູກໝາກເຍົາ

ຖ້າຫາກວ່າໝາກເຍົາຖືກພິຈາລະນາໃຫ້ເປັນພືດເສດຖະກິດ, ໂຄງລ່າງພື້ນຖານໃນລະດັບຂັ້ນທ້ອງຖິ່ນ ກໍ່ສົມຄວນທີ່ຈະຕ້ອງໄດ້ຮັບການເອົາໃຈໃສ່ເປັນພິເສດ. ມູນຄ່າການຂົນສົ່ງແກ່ນແມ່ນມີສ່ວນພົວພັນເຂົ້າໃນມູນຄ່າການລົງທຶນໃນຕອນທ້າຍຂອງການດຳເນີນໂຄງການ. ເມື່ອເປັນແນວນັ້ນໂຄງການການປູກໝາກເຍົາໃນພື້ນທີ່ທີ່ຫ່າງໄກສອກຫຼີກອາດຈະເປັນເສດຖະກິດບໍ່ໄດ້[11]. ຊາວກະສິກອນໄດ້ພົບວ່າມູນຄ່າການຂົນສົ່ງເປັນສິ່ງກີດຂວາງຕໍ່ກັບການເຂົ້າສູ່ຕະຫຼາດເຊັ່ນດຽວກັນກັບກໍລະນີທີ່ໄດ້ເກີດຂຶ້ນກັບພືດຊະນິດອື່ນໆ. ມູນຄ່າການລົງທຶນທີ່ເພີ້ມຂຶ້ນ ໃນຕອນທ້າຍຂອງໂຄງການຈະເຮັດໃຫ້ຄວາມອາດສາມາດໃນການຜະລິດຫຼຸດຕ່ຳລົງ.

VIII. *ບາງບົດຮຽນທີ່ດີໃນການປູກໝາກເຍົາ*

ໄປຄຽງຄູ່ກັບການຂາດເຂີນທາງດ້ານການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດທີດີ, ຍັງມີຂໍ້ມູນແນະນຳບາງຢ່າງກ່ຽວກັບວິທີການຄັດເລືອກສະຖານທີ່ທີ່ດີທີ່ສຸດ ສຳລັບການປູກໝາກເຍົາ. ຍິ່ງໄປກວ່ານັ້ນ, ໃນປະຈຸບັນນີ້ LIRE ຍັງກຳລັງສ້າງເຄື່ອງມືເພື່ອຊ່ວຍໃນການຕັດສິນໃຈ ແລະ ຂຽນປຶ້ມຄູ່ມືທີ່ຈະຊ່ວຍຕອບສະໜອງຄວາມຮູ້ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບການປູກໝາກເຍົາໃຫ້ກັບຊາວກະສິກອນ. ຄຸນນະພາບຂອງເຄື່ອງມືເຫຼົ່ານີ້ຈະໄດ້ຮັບການປັບປຸງໃຫ້ດີຂຶ້ນ ໂດຍສົມທົບກັບຄວາມຮູ້ຂອງບໍລິສັດຕ່າງໆທີ່ມີສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງກັບການປູກໝາກເຍົາ.

ທີມງານໃນການສຶກສາຂອງພວກເຮົາໄດ້ກຳນົດຄວາມເຂົ້າໃຈ ຕໍ່ກັບປະເດັນດັ່ງກ່າວໄວ້ໃນພາກຕໍ່ໄປນີ້ພ້ອມທັງຄວາມມຸ້ງຫວັງທີ່ຈະສ້າງຖານຄວາມຮູ້ໄວ້ສຳລັບການລິເລີ່ມໂຄງການໃນອະນາຄົດ. ສິ່ງໜຶ່ງທີ່ສຳຄັນຂອງຈຸດປະສົງຂອງການສ້າງເອກະສານສະບັບນີ້ກໍ່ເພື່ອກະຕຸກຊຸກຍູ້ໃຫ້ມີການແລກປ່ຽນຄວາມຮູ້ກັບຜູ້ປະກອບການທີ່ມີສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງ.

IX. *ສະຫຼຸບ*

ການເຮັດສັນຍາຜູກພັນກັບຊາວກະສິກອນຂະໜາດນ້ອຍ

ແນວຄວາມຄິດທີ່ວ່າຊາວກະສິກອນໃນປະເທດທີ່ກຳລັງພັດທະນາ ເຊັ່ນ: ປະເທດລາວສາມາດກາຍເປັນຜູ້ຜະລິດພະລັງງານ ເພື່ອປະກອບສ່ວນເຂົ້າໃນການຮັບປະກັນດ້ານພະລັງງານຂອງຊາດນັ້ນ ຕ້ອງໄດ້ພິຈາລະນາຢ່າງລະມັດລະວັງ. ສິ່ງທີ່ເປັນຂໍ້ກີດກັ້ນຂອງໝາກເຍົາກໍ່ຄືວ່າ ພືດຊະນິດນີ້ບໍ່ແມ່ນພືດທີ່ມີຖິ່ນກຳເນີດໃນປະເທດລາວຄືກັບພືດຊະນິດອື່ນໆ. ຍິ່ງໄປກວ່ານັ້ນ, ຄວາມຮູ້ກ່ຽວກັບໝາກເຍົາກໍ່ຖືວ່າຍັງມີໜ້ອຍຫຼາຍ. ການສົ່ງເສີມການປູກພືດຊະນິດນີ້

---

[11] Smits, LIRE, ການສຶກສາຄວາມເປັນໄປໄດ້ໃນການຜະລິດແກ๊ດຊີວະພາບຈາກຊີວະມວນ 2008

ໃຫ້ກັບຊາວກະສິກອນ ໂດຍນຳໃຊ້ຄວາມຮູ້ທີ່ມີຢູ່ໃນຂະແໜງການສົ່ງເສີມທີ່ມີຢູ່ໜ້ອຍຈະສິ່ງຜົນສະທ້ອນໃຫ້ການປູກໝາກເຍົາບໍ່ມີຄວາມຍືນຍົງ, ແຕ່ຈະເພີ້ມຄວາມສ່ຽງທາງດ້ານຄວາມບໍ່ເອົາໃຈໃສ່ໃນວຽກງານ. ດັ່ງນັ້ນ, ພືດຊະນິດນີ້ຍັງຖືວ່າຍັງບໍ່ແມ່ນທາງເລືອກທີ່ຈະນຳມາສົ່ງເສີມໃຫ້ກັບປະຊາຊົນຢູ່ໃນເຂດຊົນນະບົດ ແລະ ຫ່າງໄກຊອກຫຼີກປູກເປັນພືດເສດຖະກິດ. ອີກຢ່າງໜຶ່ງ, ຄວນມີການສຶກສາຄົ້ນຄວ້າຢ່າງເອົາຈິງເອົາຈັງກ່ອນມີການສົ່ງເສີມໃຫ້ປູກພືດຊະນິດດັ່ງກ່າວນີ້. ຄວາມຮຽກຮ້ອງຕ້ອງການສຳລັບພືດພະລັງງານທີ່ເພີ້ມຂຶ້ນ (ພືດທີ່ໃຫ້ນ້ຳມັນ, ທາດແປ້ງ ແລະ ນ້ຳຕານ) ຢູ່ໃນ ສປປ.ລາວ ສາມາດຄາດຫວັງໄດ້ເນື່ອງຈາກປະເທດລາວອີງໃສ່ການນຳເຂົ້ານ້ຳມັນເຊື້ອໄຟຈາກທຳມະຊາດ ເຊິ່ງມີແນວໂນ້ມວ່ານັບມື້ນັບຈະເພີ້ມຂຶ້ນເລື້ອຍໆ ໂດຍທີ່ບໍ່ທັນມີການສຳຫຼວດຫາສິ່ງທີ່ມາທົດແທນເຊັ່ນ: ນ້ຳມັນຊີວະພາບ ຫຼື ການເລີ່ມຕົ້ນປະຢັດພະລັງງານ.

ເຖິງແນວໃດກໍ່ຕາມ, ແທນທີ່ຈະສ້າງພັນທະໃຫ້ກັບຊາວກະສິກອນຢູ່ໃນຊົນນະບົດ-ກຸ່ມສ່ຽງທີ່ສຸດຂອງຕ່ອງໂສ້ງຊັບພະຍາກອນສ່ວນລວມ ຄວນຈະໄດ້ຮັບການນຳໃຊ້ຢ່າງແທດເໝາະ ເພື່ອຫຼີກລ້ຽງຄວາມພິດຫວັງທີ່ອາດຈະເກີດຂຶ້ນກັບຊາວກະສິກອນຂະໜາດນ້ອຍໃນອະນາຄົດ. ຍິ່ງໄປກວ່ານັ້ນ, ບໍລິສັດທີ່ພະຍາຍາມນຳໃຊ້ສັນຍາເພື່ອການດຳເນີນທຸລະກິດຕ້ອງພິຈາລະນາເງື່ອນໄຂຂອງແຕ່ລະເມືອງ, ແຕ່ລະບ້ານ ແລະ ແຕ່ລະຄອບຄົວ.

ການມີສ່ວນພົວພັນຂອງບໍລິສັດທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບໝາກເຍົາ

ບໍລິສັດທີ່ມີສ່ວນພົວພັນກັບການປູກໝາກເຍົາ ທີ່ມີຊັບພະຍາກອນດ້ານການເງິນທີ່ພຽງພໍ ຕ້ອງລົງທຶນໃສ່ກັບການພັດທະນາຊັບພະຍາກອນມະນຸດ ແລະການຝຶກອົບຮົມພະນັກງານວິຊາການ. ຍິ່ງໄປກວ່ານັ້ນ, ການສ້າງສວນສາທິດທົດລອງແມ່ນມີຄວາມຈຳເປັນທີ່ສຸດທີ່ຈະຕ້ອງປະຕິບັດ. ແທນທີ່ຈະລົງທຶນໃສ່ການສ້າງສວນປູກຂະໜາດກາງ, ການສ້າງສວນສາທິດທົດລອງໃນຂະໜາດນ້ອຍ ຈະສາມາດຕອບສະໜອງປະສົບການທີ່ລ້ຳຄ່າໃນດ້ານປະລິມານຂອງຜົນຜະລິດ, ມູນຄ່າການດູແລຮັກສາ, ການເກັບກູ້ ແລະ ກິດຈະກຳອື່ນໆ.

ຂະແໜງການເອກະຊົນຄວນຈະເພີ້ມຄວາມພະຍາຍາມ ເຂົ້າໃນການສ້າງເຄືອຄ່າຍ ແລະ ຄວາມຮູ້ທີ່ໄດ້ຮັບການແລກປ່ຽນກັບອົງການຈັດຕັ້ງ ແລະ ບໍລິສັດອື່ນໆ. ເຖິງແມ່ນວ່າອົງການຈັດຕັ້ງຜູ້ທີ່ບໍ່ມີສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງໂດຍກົງ ກັບອຸດສະຫະກຳການຜະລິດນ້ຳມັນກາຊວນຊີວະພາບ ເຊັ່ນ: WWF ຫຼື SNV ກໍ່ສາມາດປະກອບສ່ວນເຂົ້າໄດ້ເພື່ອຊ່ວຍກະຕຸກຊຸກຍູ້ການຜະລິດແບບຍືນຍົງ ແລະ ດ້ານອື່ນໆ.

ເປົ້າໝາຍຂອງການປູກໝາກເຍົາໃນຖານະເປັນພືດ ທີ່ໃຊ້ເຂົ້າໃນການຜະລິດນ້ຳມັນກາຊວນຊີວະພາບຢູ່ໃນ ສປປ.ລາວ ຕ້ອງໄດ້ຖືກນຳມາພິຈາລະນາຄືນໃໝ່. ຄວາມພະຍາຍາມທີ່ຈະລະບຸພືດທີ່ໃຫ້ນ້ຳມັນຕ້ອງໄດ້ເລີ້ມຕົ້ນຂຶ້ນແທນທີ່ຈະປະຖິ້ມໄປເລີຍໂດຍບໍ່ສົນໃຈ. ນອກຈາກການຄັດເລືອກພືດດັ່ງກ່າວແລ້ວ, ຮູບແບບຂອງການດຳເນີນທຸລະກິດທີ່ເໝາະສົມ ແລະ ການຄັດເລືອກພື້ນທີ່ການຜະລິດກໍ່ຕ້ອງຖືກນຳມາພັດທະນາໃຫ້ດີຂຶ້ນ. ຍິ່ງໄປກວ່ານັ້ນ, ນະໂຍບາຍທີ່ເໝາະສົມຕໍ່ກັບນ້ຳມັນຊີວະພາບຍັງບໍ່ໄດ້ຖືກກຳນົດຂຶ້ນມາຢ່າງຈະແຈ້ງ ແລະ ຫວັງຢ່າງຍິ່ງວ່າລັດຖະບານລາວຈະນຳສະເໜີທິດທາງໃໝ່ໃນໄວໆນີ້.

ການຊ່ວຍເຫຼືອດ້ານໝາກເຍົາ ທີ່ໄດ້ຮັບຈາກຊ່ຽວຊານທີ່ມີທັກສະດ້ານການໂຄສະນາຈາກກຸ່ມຜູ້ຜະລິດນ້ຳມັນ ແລະ ຜູ້ຜະລິດລົດຈະບໍ່ຍືນຍົງຄົງຕົວຢູ່ໄດ້ຕະຫຼອດການ. ໃນປະຈຸບັນນີ້, ໝາກເຍົາເຊິ່ງຖືກເອີ້ນກັນວ່າໄມ້ພຸ່ມເຕັ້ຍມະຫັດສະຈັນຍັງຢູ່ໃນຊ່ວງພາວະວິກິດ ແລະ ຕ້ອງການການສະໜັບສະໜູນໂດຍດ່ວນເພື່ອປ້ອງກັນບໍ່ໃຫ້ໝາກເຍົາສູນຫາຍໄປຈາກປະເທດລາວ. ການສຶກສາຄົ້ນຄວ້າໃນດ້ານຕ່າງໆກ່ຽວກັບໝາກເຍົາຈະຕ້ອງໃຊ້ເວລາຫຼາຍປີກ່ອນທີ່ຈະມີການຄາດຫວັງຕໍ່ຜົນທີ່ຈະໄດ້ຮັບທີ່ເໝາະສົມ.

X. ສູນຄົ້ນຄວ້າ-ທົດລອງດ້ານພະລັງງານ ທົດແທນລາວ (LIRE)

ສູນຄົ້ນຄວ້າ-ທົດລອງດ້ານພະລັງງານທົດແທນລາວ (LIRE) ໄດ້ຖືກສ້າງຕັ້ງຂຶ້ນໃນເດືອນຕຸລາ ປີ 2006 ໂດຍບັນດາບໍລິສັດ, ອົງການຈັດຕັ້ງ, ແລະ ຂະແໜງການຕ່າງໆທີ່ມີວິໄສທັດໃນການສ້າງໂຕແບບສຳລັບການສຶກສາຄົ້ນຄວ້າດ້ານພະລັງງານທົດແທນໃນ ສປປ. ລາວ. LIRE ແມ່ນອົງການຈັດຕັ້ງຂອງລັດທີ່ບໍ່ຫວັງຜົນກຳໄລ (NPA) ເຊິ່ງເຮັດໜ້າທີ່ດຳເນີນການຄົ້ນຄວ້າທົດລອງດ້ານພະລັງງານທົດແທນ ພາຍໃຕ້ການຊີ້ນຳນຳພາຂອງສະຫະສະມາຄົມວິທະຍາສາດ ແລະ ວິສະວະກຳ (LUSEA) ເຊິ່ງຖືກສ້າງຕັ້ງຂຶ້ນໂດຍສະພາວິທະຍາສາດແຫ່ງຊາດ (NSC) ໃນປີ 2001.

ອົງການຈັດຕັ້ງທີ່ມີສ່ວນພົວພັນຕົ້ນຕໍ ກໍ່ຄື ບໍລິສັດ ຊັນລະບົບ ຈຳກັດ (Sunlabob Renewable Energy Ltd) ເຊິ່ງເປັນບໍລິສັດທີ່ປະສົບຜົນສຳເລັດໃນດ້ານການຕອບສະໜອງກະແສໄຟ້າແສງຕາເວັນໃຫ້ກັບຊົນນະບົດທີ່ຢູ່ຫ່າງໄກຊອກຫຼີກ. ອົງການຈັດຕັ້ງອື່ນໆທີ່ເປັນຄູ່ພາຄີໄດ້ແກ່: ຄະນະວິສະວະກຳສາດ ປະຈຳ ມະຫາວິທະຍາໄລແຫ່ງຊາດ, ກຸ່ມຊາວບ້ານ, ສະມາຄົມລາວປອດສານພິດ (LAOPP), ຈີໂອ ຊິສ໌ເຕັມ ອິນເຕີເນເຊີນນໍ ຈຳກັດ (GEO-Systems International Ltd), ສະຖາບັນຄົ້ນຄວ້າເທັກໂນໂລຢີ (TRI), ແລະ ສະມາຄົມພັດທະນາຂະແໜງການພະລັງງານທົດແທນລາວ (RESDA Lao). ສູນຂອງພວກເຮົາໃຫ້ການບໍລິການຂໍ້ມູນຂ່າວສານ ແລະ ການສຶກສາຄົ້ນຄວ້າດ້ານເສດຖະກິດ-ສັງຄົມ, ເທັກໂນໂລຢີ ແລະ ການກະເສດ. LIRE ພະຍາຍາມປະກອບສ່ວນເຂົ້າໃນການພັດທະນາປະເທດໂດຍການຄົ້ນຫາຄວາມອາດສາມາດທາງດ້ານການຄ້າເພື່ອສ້າງທາງເລືອກໃໝ່ໃນໄລຍະຍາວເພື່ອການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດທີ່ດີຂຶ້ນ.

LIRE ໃຫ້ການຍອມຮັບວ່າ: ມັນມີຄວາມຈຳເປັນ ແລະ ສຳຄັນຢ່າງຍິ່ງທີ່ຈະຕ້ອງສ້າງໃຫ້ມີຄວາມຮູ້-ຄວາມສາມາດດ້ານເທັກໂນໂລຢີດ້ານພະລັງງານທົດແທນໃນລະດັບທ້ອງຖິ່ນເຂົ້າໃນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ແລະ ດູແລຮັກສາລະບົບຕ່າງໆເພື່ອການແກ້ໄຂບັນຫາໃນໄລຍະຍາວໃນ ສປປ.ລາວ. ສູນຂອງພວກເຮົາໄດ້ພັດທະນາຊັບພະຍາກອນ ແລະ ຕອບສະໜອງດ້ານການຝຶກອົບຮົມ ແລະ ທັງສະໜັບສະໜູນການປະຍຸກໃຊ້ເທັກໂນໂລຢີດ້ານພະລັງງານທີ່ເປັນທາງເລືອກໃໝ່ໄປສູ່ການນຳໃຊ້ໃນລະດັບຊຸມຊົນພາຍໃຕ້ຮູບການການສຶກສາຮຽນຮູ້ຮ່ວມກັນ.

ການສຶກສາຄົ້ນຄວ້າສ່ວນໃຫຍ່ທີ່ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດໂດຍ LIRE ໃນໄລຍະຜ່ານມາຈົນເຖິງປະຈຸບັນ ແມ່ນໄດ້ຖືກດຳເນີນການໂດຍນັກສຶກສາຄົ້ນຄວ້າທີ່ເປັນຄົນລາວ ພາຍໃຕ້ການໃຫ້ການສະໜັບສະໜູນຈາກຊ່ຽວຊານ ແລະ ນັກຄົ້ນຄວ້າຈາກຕ່າງປະເທດ. ນອກຈາກຂະບວນການຖ່າຍທອດຄວາມຮູ້ ແລະ ປະສົບການໄປສູ່ພະນັກງານທີ່ເຮັດວຽກປະຈຳຢູ່ສູນຂອງພວກເຮົາແລ້ວ, ໂຄງການຕ່າງໆຍັງໄດ້ຮັບຜົນປະໂຫຍດຈາກການສຶກສາຢ່າງເລິກເຊິ່ງເຂົ້າໄປໃນເງື່ອນໄຂສະເພາະຂອງປະເທດລາວ ເຊິ່ງໄດ້ເອື້ອອຳນວຍໃຫ້ກັບການສຶກສາຄົ້ນຄວ້າຢູ່ໃນພາກສະໜາມ.

XI. ການສະແດງຄວາມຮູ້ບຸນຄຸນ

ຮ່າງນະໂຍບາຍສະບັບນີ້ຈະເກີດຂຶ້ນບໍ່ໄດ້ ຖ້າຫາກບໍ່ໄດ້ຮັບການສະໜັບສະໜູນຈາກໂຄງການສົ່ງເສີມກະສິກຳ (LEAP). ໂຄງການດັ່ງກ່າວໄດ້ຮັບທຶນສະໜັບສະໜູນຈາກອົງການເພື່ອການພັດທະນາ ແລະ ຮ່ວມມືຂອງປະເທດສະວິດເຊີແລນ (SDC) ພາຍໃຕ້ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດຂອງກອງສົ່ງເສີມກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້ (NAFES) ແລະ ການຊຸກຍູ້ຊ່ວຍເຫຼືອດ້ານວິຊາການຈາກອົງການ Helvetas ເຊິ່ງເປັນອົງການໜຶ່ງທີ່ບໍ່ສັງກັດລັດຖະບານຂອງປະເທດສະວິດເຊີແລນ.

www.laoex.org www.lao-ire.org